

Fåglar
i Närke

2012nr 2

Sylvia undata

Fåglar i Närke

Årg 35

2012 Nr 2

Närkes Ornitologiska Förenings medlemstidning.

Redaktör och layout

Åke Lorin Brantströms gränd 12, 702 28 Örebro,

Tel. 019-24 49 32, 070-326 90 02.

E-post: ake.lorin@telia.com

Redaktionsgrupp

Ann-Margret Elmroth, Tel. 019-32 01 83,

070-637 15 95. E-post: elmroth@telia.com

Magnus Helleryd, Tel. 019-298 692, 070-238 37 93

E-post: magnushelleryd@hotmail.com

Marianne Johansson, Tel. 019-36 17 75,

070-656 63 69. E-post: marianne-j@telia.com

Helny Olsson, Tel. 019-29 90 03, 070-576 29 81.

E-post: helny@telia.com

Närkes Ornitologiska Förening

En ideell regionalförening av Sveriges Ornitologiska Förening, SOF.

Medlem i Närkes Ornitologiska Förening blir man genom att sätta in årsavgiften på plusgiro 430 33 22-4 eller bankgiro 5747-3357. Årsavgiften är för vuxen 160 kr, för familjemedlem 40 kr (erhåller ej medlemstidning), för ungdomsmedlem (13-20 år) 80 kr och barn (1-12 år) 40 kr. Medlem i NOF erhåller vår medlemstidning som utkommer med fyra nummer per år.

Adressändringar sänds till:

Närkes Ornitologiska Förening

c/o Hans Waern, Box 42, 692 21 Kumla.

E-post: hans@ekonoma.se

NOF:s föreningslokal

För sammanträden, litteratur, utställningsmaterial, holkar m m. Källarlokal med ingång gavel på gårds- sidan. Adress: Hagmarksgatan 9, Örebro.

NOF:s hemsida: www.nofnet.se

Du är välkommen att besöka NOF:s hemsida där du finner information om föreningens verksamhet.

Manusstopp

för **Fåglar i Närke 2012 nr 3** är
den **15 augusti**

Omslag: Buskskvätta.

En akvarell av **Staffan Ullström**.

NOF:s styrelse

Ordförande och kassör

Hans Waern, Vilebacken 45, 692 36 Kumla,

Tel. 019-58 20 18, 070-492 53 51

E-post: hans@ekonoma.se el. hans.waern@telia.com

Vice ordförande och programansvarig

Ulf Jorner, Måbärsvägen 11, 703 75 Örebro,

Tel. 019-31 21 46, 070-661 66 55.

E-post: ulf.jorner@spray.se

Sekreterare

Lena Holm, Alnängsgatan 8, 703 62 Örebro,

Tel. 019-33 22 18, 0732-601 601

E-post: holm.lena@gmail.com

Övriga ledamöter

Kent Halttunen, mediakontakt

Nygård, Norra Folkavi, 71991 Vintrosa

Tel: 019-18 99 41, 070-216 11 30

E-post: kent.halttunen@tele2.se

Bengt Jalsborn, försäljningsansvarig

Vallnäs vägen 3, 703 58 Örebro,

Tel. 019-12 70 80, 070-113 47 99

E-post: b.jalsborn@glocalnet.net

Ronnie Lindqvist, exkursionsansvarig,

Bertil Waldéns gata 6, 702 15 Örebro,

Tel. 019-10 23 33, 070-262 14 17

E-post: lindqvist_ronnie@hotmail.com

Ami Sundén, tjejgruppssamordnare

Visthusgatan 6, 702 26 Örebro

Tel: 019-12 62 66, 070-944 73 00

E-post: amisunden@hotmail.com

Suppleanter

Håkan Carlestam, bitr. exkursionsansvarig

Engelbrektsgatan 13B, 702 12 Örebro

070-531 14 20

E-post: carlestam@gmail.com

Rolf Hagström, bitr. exkursionsansvarig

Vreta Gård 207, 692 93 Kumla

Tel: 019-23 44 75, 076-142 17 21

E-post: rolf.hagstrom@gmail.com

Ordföranden har ordet

Hans Waern

Vilken härlig tid det är just nu i slutet av maj. En av årets bästa månader i fågelväg, det tror jag vi alla är överens om. Det är enormt vackert med blommande träd, buskar och blommor. En intensiv tid med mycket fågel som sträcker förbi mot nordliga breddgrader. Man vill vara ute så mycket som möjligt för att hinna med den korta våren. Det bästa med våren är fågelsången. Överallt runt omkring oss finns det gott om sjungande fåglar. Vi behöver inte åka långt för att stöta på en enorm ljudkuliss där de olika fågelindividerna tävlar om att låta högst, bäst och vackrast. Enligt en ny bok som SOF har gett ut, Fåglarna i Sverige, antal och förekomst, ska det varje vår finnas 70 miljoner par som häckar i Sverige. Boken bjuder på en enorm mängd fakta. Den kan rekommenderas.

Undertecknad hade även i år förmånen att representera NOF vid Sveriges Ornitologiska Förenings årsmöte. Denna gång var det förlagt vid Flygstaden i Söderhamn i landskapet Hälsingland. Det startade på fredagen med ett halvdagsseminarium. Denna gång avhandlades internationellt fågelskyddsarbete. En representant från BirdLife International skulle ha informerat om denna verksamhet. Tyvärr blev hans besök inställt på grund av sjukdom. Det blev i stället andra föredragshållare, som fick informera om BirdLifes arbete. SOF medverkar genom att en stor summa varje år betalas till den internationella organisationen. Dessutom gavs information om andra internationella aktiviteter, bl. a. om ett projekt i Kina där svenska ringmärkare utbildar kinesiska kollegor. Vidare fick vi höra positiva nyheter från SOF:s Species Championåtagande gällande apörnen på Filippinerna, där den hittats på nya områden. Ett annat föredrag handlade om fågeljakten på flyttfåglar i södra Europa, som tyvärr ökar nu efter flera års minskning. Avifaunas reseverksamhet handlade ett

annat föredrag om kort sagt, ett intensivt schema. Efter middagen på kvällen var det regionalföreningens, Gävleborgs Läns Ornitologiska Förening, tur att informerade om sin verksamhet.

På lördagen och söndagen genomfördes årsmötet som i år var upplagt på ett helt nytt sätt. Alla frågor ingick i själva årsmötet och de sedvanliga årsmötespunkterna som genomgång av ekonomi, val av funktionärer, beslut om ansvarsfrihet m.m. var utspridda under båda dagarna. Ett stort antal frågor behandlades. Bl.a. jakt på skarv i Stockholms skärgård och olika vindkraftsetableringar.

En viktig punkt var frågan om namnbyte för föreningen. Styrelsen hade föreslagit årsmötet att anta det nya namnet Birdlife Sverige. Detta förslag gick dock inte igenom, utan återremitterades till regionalföreningarna.

SOF:s arbete med skog och jordbruk belystes också genom föredrag om respektive projekt, dvs. fåglar i jordbrukslandskapet och skogsprojektet Samskog. Jordbruksprojektet är ett inventeringssamarbete mellan fågelskådare och lantbrukare och det nya skogsprojektet är uppbyggt på samma sätt, d.v.s. inventeringssamarbete mellan fågelskådare och skogsägare. När Sönke Eggers besökte NOF på april-mötet fick ni som var med höra vad jordbruksprojektet handlar om

Naturligtvis anordnades även trevliga exkursioner både på lördags- och söndagsmorgonen. Vädret på lördagen var dock inte det bästa, Nästan 1 dm snö hade kommit under natten och det var full snöstorm. Vi var ändå en hel del tappra skådare som trotsade vädret och åkte till den fina fågelsjön Ålsjön, som ligger alldeles intill E4:an. En hel del fina och trevliga fågelobservationer gjordes trots det dåliga vädret. Det klarnade upp så småningom och snön försvann förvånansvärt snabbt. På

söndagsmorgonen besökte vi ett fint skogsområde där vi gick runt i olika grupper under ledning av en guide. Ett mycket fint fågelrikt skogsområde med mycket lövinslag i barrskogen. Där fanns gott om hackspettar och vi hörde bland annat en gråspett som ropade. På vägen tillbaka till Flygstaden sågs lappuggla vid en skogskant. En trevlig avslutning på exkursionen.

Sammanfattningsvis var det ett trevligt och lärorikt årsmöte. Det är alltid roligt och givande att träffa skådare från andra delar av landet och höra om deras erfarenheter av fågel-skyddsarbete, fågelforskning och fågelintresseaktiviteter.

Nästa år har ni alla möjlighet att besöka SOF:s årsmöte, för då arrangerar NOF det. Vi fick nämligen förfrågan om att stå som värd och NOF-styrelsen antog utmaningen. Platsen för mötet är dock ännu inte bestämd. Det äger rum helgen 19 - 21 april 2013.

Jag vill till slut önska er alla en riktigt skön sommar. Väl mött i markerna!

Nya NOF-medlemmar

Under perioden 15 mars till och med maj har nedanstående medlemmar registrerats. Alla hälsas välkomna i föreningen.

Ann-Cristin Karlsson, Karlskoga
Torbjörn Ericsson, Kungsgatan
Britt-Marie Axelsson, Kungsgatan
Sven Hansell, Stockholm
Sune och Solveig Bergelin, Posthornsgatan
Birgitta Ekström, Brunsoppsvägen
Kristina Bohlin, Kasernvägen
Marie Hall, Ekebergsvägen
Inga-Lill Brantedal, Hjortstorpssvägen
Beth Lundmark, Löksätter, Odensbacken
Christian Ekström, Hindergårdsgatan
Lena Nygren, Oskarsparken
Lilian Bergenarp, Rönninge, Örebro
Per Karlsson Linderum, Sköllersta
Solveig Andersson, Ekängsgatan
Jan Andersson, Garphyttan
Björn Eriksson, Tegnérsgatan
Kristina Sundman, Karlsgatan

Omslagsbild: **Buskskvätta** *Saxicola rubetra*

Linnés namngivning tyder dels på att buskskvättan bebor stenar och klippor, något som knappast är korrekt, dels på att den hör ihop med en vegetation av björnbärsbuskar och det stämmer bättre. På den fågelresa NOF nyligen arrangerat på Gotland kunde gruppen inte se en enda buskskvätta trots den för denna fågel mycket lämpliga bomiljön, ängsmarker med buskar och mycket stängselstolpar att sitta på. Å andra sidan fick den lilla flitiga nattsångaren inte en chans att bli avlyssnad. Gruppen valde att satsa på de ej alltför tidiga morgonsångarna i stället. Vid dubbelbeckasinexkursionerna vid Tysslingen här hemma kan man däremot enkelt lära in fågelns korta, upprepade hessa knirpande omväxlat med klara och njutbara höga toner.

Buskskvättan är 2 cm kortare än stenskvättan och betydligt färgstarkare. Den ger intryck av

att vara brunsvartbrokig både i ansikte och på rygg. Man lägger nog först märke till det tydliga vita ögonbrynsstrecket och på att den rör stjärten uppåt och nedåt. Båda könsens undersida är tydligt rostgulröd, honan dock i mattare färg. Under strupen är de ljusa. Något inslag av grått på ryggen, som stenskvättan utmärks av, har den ej. Vid flykt ses det vita vingbandet och den vita stjärtroten och innerdelen av stjärten.

Buskskvättan bygger sitt bo av gräs, rottrådar och mossor. Vid en tuva eller dikeskant, De 5-7 blå, svagt fläckiga äggen ruvas av honan men ungarna matas av både mor och far, och det länge sedan de är utflugna. De lever av insekter. Buskskvättan övervintrar längre ner i Afrika än stenskvättan och återvänder till vårt land 14 dagar senare, d.v.s. i månads-skiftet april-maj.

Fågelrapport för Närke år 2011

Regionala rapportkommittén (Rrk) i Närke har under 2011 bestått av Magnus Friberg (Knölsvan – Fasan), Johan Ahlén (Smålom – Tofsvipa), Peter Gustafson (Kustsnäppa – Alkekung), Lage Johnson (Tamduva – Dubbeltrast) samt Andreas Sandberg (Gräshoppsångare – Sävspärv). Magnus Friberg ersätter Anders Kronhamn och har som en vårvind kommit in i den okända gubbförsamlingen.

Efter att för andra året i följd drabbats, eller om man så hellre vill, avnjutit kung Bore bistraste vinterkostym kom till slut våren med vatten i mängder. Hösten blev istället mycket mild och blidvädret sträckte sig långt in i december. Detta gjorde att ovanligt många arter hängde sig kvar på våra breddgrader i en omfattning som inte är vanlig. Exempelvis låg de flesta större sjöar fortfarande öppna trots att almanackan visade 31.12. Där emellan hann det som brukligt vara både vår, sommar och höst. Det tycks som om klimatet varit något snällare och åtminstone delvis avläst i en god ungfågelproduktion ibland mindre tättingar. Den stora kioskvältaren nationellt var väl att det åter blev ett ordentligt lämmelår i fjällvärlden. Av detta märktes dock inte mycket i landskapet även om en del rovfåglar med nordlig utbredning var något talrikare under höststräcket. Landskapet begåvades med en ny art, nämligen dvärgsumphöna. Denna, nr 324 i ordningen, var ytterst behjälplig i Oset några kvällar och nätter i juni. Dessvärre blev det ingen uppföljning av förra årets ängshökshäckning i Kvismaren vilket kändes lite snopet då flera ungar kom på vingarna. Oddsen har väl annars varit rätt låga på att röd glada skulle bli nästa rovfågelart att etablera sig i landskapet. Helt följdriktigt hittades därför Närkes första häckning av brun glada! Senhösten bjöd inte bara på värme utan också på rejäl blåst från västsektorn, vilket medförde att rara inlandsarter som tretåig mås och alkekung noterades.

Mindre sångsvan *Cygnus columbianus*

En kraftig minskning utav antalet individer jämfört med rekordåret 2010. Men ändå ett mycket bra år för arten med riklig förekomst. Dessutom två

höstfynd som absolut inte hör till vanligheterna.

Vår: 3 ex. Rånnestamaden, Tysslingen 22.3 (Helny Olsson, Karl-Ola Karlsten m.fl.). 4 ad Bärsta åkrar, Kvismaren 22.3 (Rune Eriksson). 10 ex. Rånnestamaden, Tysslingen 24.3 (Helny Olsson, Olle Liljedahl m.fl.). 3 ad str N Södra tornet, Tysslingen 24.3 (Lennart Eriksson). 9 ex. (7 ad+2 2K) Hamarmaden, Kvismaren 24.3 (Stickan Hallemark, Magnus Friberg m.fl.). 11 ex. Tysslingen 27.3 (Benny Fredriksson). 1 ex. Egby, Segersjö 27.3 (Lage Johnson). 17 ex. Kvismaren 28.3 (Ola Strand). 11 ex. (9 ad+2 2K) Irvingsholm, Tysslingen 28.3 (Lennart Eriksson, Erik Törnvall). 13 ex. (12 ad+1 2K) Södra tornet, Tysslingen 30.3 (Lennart Eriksson, Ove Ericsson m.fl.). 2 ex. Bondevrak 637, Segersjö 31.3 (Lage Johnson). 1 ex. str NO Biskopsvrak, Segersjö 2.4 (Lage Johnson). 1 ad str NO Salem, Fågelåsen, Nysund Nr 6.4 (Leif Paakkonen). 1 2K. Tysslingen 18–27.4 (Lennart Eriksson, Owe Hougström m.fl.). **Höst:** 2 ex. f.d. Missionshuset, Arvaby 6.11 (Helny Olsson). 2 ex. str S Stora Ulvgryt 10.11 (Owe Hougström).

Sångsvan *Cygnus cygnus*

Som vanligt är det Tysslingen som dominerar fyndbild. Efter ännu en riktig vargavinter kom årets toppnotering först den 5.4 med 3926 ex. Den 22.3 passerades tusenstrecket. Sedan var det gott om svanar fram till och med den 5.4 då området fullständigt tömdes och årets svanfestival var över. Under denna period rastade också som mest 856

Mindre sångsvan

Foto: Torbjörn Arvidson

ex. i Kvismaren.

Vår: Högsta noteringar vid norra Tysslingen enligt följande: 453 ex. 20.3, 771 ex. 21.3, 2178 ex. 22.3, 3018 ex. 23.3, 3155 ex. 24.3, 2688 ex. 25.3, 2740 ex. 26, 3169 ex. 27.3, 3028 ex. 28.3, 3067 ex. 30.3, 1531 ex. 31.3, 2680 ex. 1.4, 3629 ex. 2.4, 3772 ex. 3.4, 2632 ex. 4.4, 3926 ex. 5.4 (Helny Olsson, Karl-Ola Karlsten, Olle Liljedahl, Håkan Karlsson, Ronnie Nederfeldt, Bengt Jalsborn, Kent Halttunen m.fl.).

Större antal: 856 ex. Kvismaren 28.3 (Ola Strand).

Höst: Höstens toppnotering blev 600 ex. Rånneåängen, Tysslingen 2.12 (Kent Halttunen).

Sädgås *Anser fabalis*

Ovanligt klen förekomst på våren, som mest sågs 3144 ex. i Kvismaren den 26.3. Hösten bjöd dock på den högsta noteringen på många år, 22000 ex. på Hammarmaden den 6.11.

Vår: 3000 ex. Nynäs åkrar, Kvismaren 15.3 (Åke Lorin, Bo Runesson m.fl.). 1000 ex. Reningsdammen, Vretstorp 18.3 (Mårten Gustavsson). 3144 ex. Kvismaren 26.3 (Magnus Friberg). 1534 ex. Segersjö 27.3 (Lage Johnson).

Höst: 17370 ex. Kvismaren 26.9 (Ola Strand). 2800 ex. Bondevrak 637, Segersjö, 1.10 (Lage Johnson). 2300 ex. Bondevrak 637, Segersjö, 2.10 (Lage Johnson). 1400 ex. str Dimbobaden 9.10 (Leif Sildén). 16600 ex. Kvismaren 13.10 (Ola Strand). 2000 ex. Södra tornet, Tysslingen, 14.10 (Kent Halttunen). 1700 ex. Reningsdammen, Vretstorp 16.10 (Mårten Gustavsson). 1000 ex. Sankängen, Vibysjön, 16.10 (Kent Halttunen). 2800 ex. Bondevrak 637, Segersjö, 19.10 (Lage Johnson). 3550 ex. Bondevrak 637, Segersjö, 21.10 (Lage Johnson). 10000 ex. Kvismaren 29.10 (Kent Larsson). 15500 ex. Kvismaren 2.11 (Ola Strand). 15000 ex. Hammarmaden, Kvismaren, 5.11 (Per Karlsson Linderum). 22000 ex. Hammarmaden, Kvismaren, 6.11 (Per Karlsson Linderum). 1400 ex. Rysjön, Kvismaren, 24.11 (Lage Johnson).

Tundrasädgås *Anser fabalis rossicus*

Vi har i år valt att godkänna samtliga fynd utav rasen i landskapet utan något krav på blankettrapport av observatörerna. På grund av detta kan någon eller några rapporter möjligen vara felaktiga men vi misstänker att rasen är förbisedd och att den egentliga förekomsten är högre än vad som redovisas här. **Vår:** 4 ex. Hammarmaden, Kvismaren, 19.3 (Anders Helander, Stefan Göransson m.fl.). 12 ex. Bärsta åkrar, Kvismaren, 23.3 (Magnus Friberg). 16 ex. Kvismaren 26.3 (Magnus Friberg). 2

ex. Bondevrak 637, Segersjö, 29.3 (Lage Johnson). 82 ex. Rysjön, Kvismaren 25.4 (Åke Pettersson). 1 ex. Tysslingen 26.4 (Stefan Göransson).

Höst: 10 ex. Kvismaren 12.10 (Börje Broström).

Spetsbergsgås *Anser brachyrhynchus*

En regelbunden gäst i landskapet under vår- och höstrast. Kvismaren är den enda lokal i landet som hyser flockar på över 500 ex., men även Tysslingen har nu börjat uppvisa ganska stora flockar.

Vår: 170 ex. Fornskinnsåkrarna, Kvismaren, 28.3 (Per Karlsson Linderum). 168 ex. Södra tornet, Tysslingen, 30.3 (Lennart Eriksson, Ove Ericsson)

Höst: 440 ex. Kvismaren 13.10 (Ola Strand). 539 ex. Kilsgrådsåkrarna, Kvismaren 22.10–6.11 (Andreas Tranderyd, Jonas Melin m.fl.). 108 ex. Tysslingen, 7.12 (Ola Strand).

Bläsgås *Anser albifrons*

Rastar regelbundet i landskapet vår och höst. Betydligt talrikare om våren. Tidigare har Kvismaren varit den klart bästa lokalen för arten, men i fjol blev det Tysslingen som hyste flest individer både vår och höst.

Vår: 49 ex. Kvismaren 3.4 (Magnus Friberg). 120 ex. Tysslingen 26.4 (Stefan Göransson).

Höst: 11 ex. str SV Gubbhyllan, Kvismaren 27.9 (Lennart Hermansson). 12 ex. Tysslingen 12.10 (Roland Thuvander).

Fjällgås *Anser erythropus*

Likt de senaste åren uppvisar fjällgåsen en klen förekomst i landskapet. Endast en individ har observerats under året.

1 fynd: 1 ad Kvismaren 16.9–9.10 (*Peter Gustafson, Ulf Jorner m.fl.).

Grågås *Anser anser*

De högsta rastsiffrorna redovisas.

Vår: 788 ex. Kvismaren 26.3 (Magnus Friberg).

Höst: 3200 ex. Rysjön, Kvismaren, 16.9 (Peter Gustafson). 5500 ex. Kvismaren 26.9 (Ola Strand). 1810 ex. Strandpromenaden, Rynningeviken, 20.10 (Lennart Eriksson, Kjell Brandin). 2000 ex. Boglundsängen 23.10 (Andreas Gullberg). 2255 ex. Tysslingen 1.11 (Isak Vahlström).

Fjällgås X vitkindad gås *Branta leucopsis X anser erythropus*

Andra gången denna hybridform observeras i landskapet.

1 fynd: 2 ex Oset 1.11 (Stickan Hallemark).

[Strippgås] *Anser indicus*

Denna vackra men ospontana art är en nästintill årlig gäst i landskapet. I år gjordes tre fynd.

3 fynd: 1 ex. Oset - Boglundsängen 30.3–2.4 (Bernt Bergström, Gunnar Nilsson m.fl.). 1 ex. Tysslingen 16–18.4 (Stefan Göransson, Ronnie Nederfeldt m.fl.). 1 ad Sottern 26.5 (Arne Holmer).

trio tryck

Tel. 019-20 74 30 • Box 1504 • 701 15 Örebro
www.triotryck.se • triotryck@triotryck.se

har bidragit till detta nummer av
Fåglar i Närke

[Snögås] *Anser caerulescens*

Två fynd utav denna icke årliga gäst i landskapet. Båda fynden gäller fåglar i vit fas.

2 fynd: 1 ex Vibysjön - Oset 28.3–2.4 (Björn Ander, Tage Carlsson, Billy Lindblom m.fl.). 1 1K Kvismaren 9.10 (Tord Larsson).

Prutgås *Branta bernicla*

Prutgåsen är svårflirtad i landskapet. Likt förra året sattes det i år ett nytt bottenrekord för 2000-talet.

Vår: 1 ad Gammelån, Oset 19.5 (Stefan Göransson, Lennart Eriksson m.fl.). 1 ex. str N Klåvudden, Harge 23.5 (Lage Johnson). 8 ex. Nydalen, Harge 28.5 (Åke Lorin, Björn Lorin). **Höst:** 1 ex. Tysslingen 1.10 (Åke Jalo, Mårten Gustavsson m.fl.). 1 ad Södra tornet, Tysslingen, 14.11 (Leif Eckmann).

Vitkindad gås *Branta leucopsis*

Fortsätter likt de senaste åren uppvisa flockar på över 1000 individer under höstrasten i Kvismaren. De högsta antalen redovisas nedan. Antalet häckande par är nästintill omöjligt att bringa klarhet i beroende på extremt dålig rapportering. Här efterlyser vi en skärpning framöver. Den lilla rapportering som finns pekar på någonstans mellan 20–25 par.

Häckning: 8 ex pulli/nyligen flygga Bastedalen, Harge, 4.6 (Eric Johansson). 25 ex. pulli/nyligen flygga Rosenbergsstugan, Oset, 19.6 (Albin Thorsson, Christer Blank m.fl.). 28 ex. (20 2K++8 pull) pulli/nyligen flygga Oset 22.6 (Johan Södercrantz, Anders Sennmalm m.fl.). 25 ad bo, ägg/ungar Bastedalen, Harge 17.7 (Frank Tholfsson).

Höst: 773 ex. Hammarmaden, Kvismaren 21.9 (Magnus Friberg). 1330 ex. Kvismaren 26–30.9 (Ola Strand, Jan Sondell m.fl.). 800 ex. Hammarmaden, Kvismaren, 2.10 (Håkan Carlestam, Bernt Bergström). 700 ex. Lötensplattformen, Kvismaren, 2.11 (Rune Eriksson, Ingvar Gustavsson m.fl.).

Kanadagås *Branta canadensis*

Ett exemplar som misstänks tillhöra rasen *parvipes* observerades på Hammarmaden. Fågeln bestämdes först till dvärgkanadagås den 14.10, men efter bra observationer under sista obs-dagen den 23.10 så kunde den ombestämmas till en trolig *parvipes*, vilket är den minsta rasen av kanadagås. Förväxlingsrisken är stor framför allt med dvärgkanadagås av rasen *taverneri*. Det kan tilläggas att det pågår diskussioner huruvida den sistnämnda rasen skall föras till dvärgkanadagås eller kanadagås. **1 fynd:** 1 ex. Hammarmaden, Kvismaren, 23.10 (Magnus Friberg).

Vitkindad gås x kanadagås *Branta leucopsis* x *canadensis*

Detta är första gången denna hybrid rapporteras i landskapet. Den ingick i samma flock med vitkinda-

de gäss som den kanadagås som misstänks tillhöra rasen *parvipes*. Möjligen en avkomma från denna. **1 fynd:** 1 ex. Hammarmaden, Kvismaren, 23.10 (Magnus Friberg, Mårten Gustavsson).

Nilgås *Alopochen aegyptica*

En inte speciellt välkommen raritet gjorde sitt tredje gästspel i landskapet.

1 fynd: 1 ex. Ekbacken, Oset, 22.4 (*Hans-Eric Ohlsson, Albin Lundkvist m.fl.).

Gravand *Tadorna tadorna*

Är numera en årlig rastare i landskapet men fortfarande så fåtalig att samtliga fynd redovisas här. Flera av höstfynden kan eventuellt röra sig om samma 1K-fågel som turnerat runt bland lokalerna i landskapet.

Vår: 2 ad i par Vibysjön 4.4 (Billy Lindblom, Björn Ander m.fl.). 2 ad i par Kvismaren 12–17.4 (Håkan Carlestam, Åke Pettersson m.fl.). 3 ex. str Klåvudden, Harge, 25.4 (Hans Waern). 1 hona str Klåvudden, Harge, 30.4 (Magnus Friberg, Benny Fredriksson m.fl.).

Höst: 1 1K Rysjötorneret, Kvismaren 14.8 (Håkan Carlestam, Stickan Hallemark m.fl.). 1 1K Boglundsängen - Rynningeviken - Oset 17.8–2.9 (Åke Jalo, Sune Johansson m.fl.). 1 1K Rysjön, Kvismaren 3–4.9 (Johan Åhlén, Peter Gustafson m.fl.). 1 1K str S Stora Mellösa 11.9 (Anders Jacobsson). 1 ad Hammarmaden, Kvismaren, 25.10–8.11 (Bernt Bergström, Frank Tholfsson m.fl.).

Bläsand *Anas penelope*

Måktiga ansamlingar av arten kan ses i framför allt Kvismaren under vår och höst.

Vår: 500 ex. Rysjön, Kvismaren, 14.4 (Uno Unger, Berndt Lindberg m.fl.).

Höst: 300 ex. Oset 10.9 (Roland Waara). 350 ex. Kvismaren 25.9 (Jan Gunnarsson).

Snattherand *Anas strepera*

I Kvismaren har en ordentlig inventering gjorts och totalt 57 par häckade i området. I övrigt är det dock bristfälligt med rapporter. Men åtminstone ytterligare 17 par häckade på spridda lokaler. Då det saknas rapporter från flera lämpliga lokaler så får 74 ses som ett minimum av antalet häckande par i landskapet. Högsta antal rastande fåglar vår och höst presenteras nedan.

Vår: 122 ex. Rysjön, Kvismaren 8.5 (Per Karlsson Linderum).

Höst: 484 ex. Rysjön, Kvismaren, 7.9 (Ola Strand).

Kricka *Anas crecca*

Väldigt höga antal rastar i Kvismaren under vår och höst. En riktigt hög notering gjordes den 21.4

då 1604 individer räknades. Jag tror dock det antalet kan slås om någon bara orkar gå igenom och räkna på alla del-lokaler i Kvismaren under en dag. Se gärna detta som en liten uppmaning!

Vår: 1200 ex. Hammarmaden, Kvismaren, 15.4 (Peter Gustafson). 800 ex. Fräknabotten, Kvismaren, 21.4 (Magnus Persson). 804 ex. Västra Kvismaren (Kumla kn) 21.4 (Magnus Persson).

Höst: 1100 ex. Rysjön, Kvismaren 29.8 (Jan Söndell).

Stjärtand *Anas acuta*

Både en hona och hane är observerade i Kvismaren under hela juni, men aldrig som par och det finns tyvärr inget som indikerar någon häckning i området.

Noterbart: 110 ex. Rysjön, Kvismaren, 7.9 (Johan Åhlén).

Årta *Anas querquedula*

Minst 10 par gick till häckning i landskapet fördelade på ett par i Oset och nio i Kvismaren. På båda lokalerna finns även rapporter om lyckade häckningar.

Häckning: 11 pull Rysjön, Kvismaren, 1.7 (Jalle Hiltunen, August Thomasson). 7 pull Ängsholmen, Sjölandet, Oset, 19.7 (Billy Lindblom, Albin Lundkvist).

Skedand *Anas clypeata*

Som vanligt gott om observationer under häckningstid i Kvismaren där 12 par gick till häckning. I övrigt finns rapporter från Oset, Rynningeviken, Tysslingen, Vibysjön och Boglundsängen. Totalt bör 20-25 par häcka i landskapet. Men det är fruktansvärt dåligt med rapporter om lyckade häckningar. Alla vi skådare i landskapet måste bli bättre på att rapportera lyckade häckningar när vi observerar dylika.

Häckning: 2 pull Rysjön, Kvismaren, 29.6 (Craig Brookes, Jalle Hiltunen). 4 pull Boglundsängen 1.7 (Ronnie Lindqvist).

Noterbart: 149 ex Västra Kvismaren (Kumla kn) 21.4 (Magnus Persson)

Brunand *Aythya ferina*

Vinterfynd av brunand är inget vi är bortskämda med. Ett sådant finns från i år från södra Hjälmarskanten. Annars är det fortsatt kräftgång för arten i landskapet. Oset är enda lokal som i år hyst ett häckande par.

Häckning: 8 pull Oset 20.6 (Jörgen Fritzson, Edvin Klein).

Vinter: 1 ad hane Lappe - Dimbo 25-31.12 (Anders Jacobsson, Lillemor Däckfors m.fl.).

Kricka

Foto: Anders Jonsson

Vigg *Aythya fuligula*

Den ovanligt milda starten på vintern gjorde att stora ansamlingar av arten dröjde sig kvar i Hjälmaren. Även sensommaren bjuder på mäktiga ansamlingar i vår näst största sjö.

Noterbart: 1100 ex. Hjälmaren Nrk 26.7 (Leif Sildén, Ola Strand).

Vinter: 750 ex. Lappe småbåtshamn, Lappe, 14.12 (Ola Strand).

Bergand *Aythya marila*

Likt de senaste åren bjöd arten på ett ganska mager våruppträdande med endast tre observationer vid norra Vättern. Hösten bjöd på desto mer. I Kvismaren sågs minst 15 olika individer.

Vår: 5 hane + 3 hona Klåvudden, Harge 6.5 (Benny Fredriksson). 2 hane + 1 hona str N Nydalen, Harge 8.5 (Ove Pettersson, Lars Karlsson). 2 i par Klåvudden, Harge 11.5 (Lage Johnsson, Nils-Erik Ström).

Höst: 5 ex. Dimbobaden 9.10 (Leif Sildén). 3 ex. Rysjötornet, Kvismaren, 14.10 (Anders Bertebo, Peter Eklund, Bo Runesson). 6 honf Fågelsjön, Kvismaren 16.10 (Johan Åhlén). 2 honf Oset 17.10 (Stickan Hallemark, Peråke Grönwall). 1 IK Boglundsängen 22.10 (Johan Oscarsson). 2 honf Åkerbymaden, Tysslingen 31.10 (Thomas Eriksson). 1 honf Ormesta holme, Oset, 2.11 (Lennart Eriksson). 9 ex. Rysjön, Kvismaren, 3.11 (Leif Johansson m.fl.). 1 ad hane Södra Hjälmarsstranden 28.12 (Ola Strand). 1 IK hane Södra Hjälmarsstranden 28.12 (Ola Strand).

Ejder *Somateria mollissima*

Ett ganska normalt år för ejdern i landskapet. Bara observerad under vårsträcket och endast vid norra Vättern. Sammanlagt sågs 57 ex fördelade på 13 observationstillfällen.

Vår: 1 hane str N Klåvudden, Harge, 23.4 (Mats Axbrink). 1 hane Klåvudden, Harge, 26.4 (Ingrid Åkerberg, Weine Erlandsson). 1 hane Klåvudden, Harge 28.4 (Per Wedholm). 3 ex. Klåvudden, Harge, 6.5 (Björn Ander, Stickan Hallemark m.fl.).

4 ex. str N Nydalen, Harge 6.5 (Johan Åhlén, Lage Johnson). 6 ex Klåvudden, Harge 6.5 (Benny Fredriksson). 6 ex. str N Nydalen, Harge, 7.5 (Christer Sölveling, Anders Jacobsson m.fl.). 4 ex. Klåvudden, Harge, 7.5 (Andreas Sandberg, Kent Larsson m.fl.). 1 hane Nydalen, Harge 8.5 (Ove Pettersson, Lars Karlsson). 3 ex. Klåvudden, Harge 13.5 (Peter Gustafson, Hans Waern m.fl.). 6 hane Klåvudden, Harge 14.5 (Andreas Sandberg, Kent Larsson). 1 hane Klåvudden, Harge 16.5 (Lage Johnson). 1 hane Klåvudden, Harge 20.5 (Benny Fredriksson).

Alfågel *Clangula hyemalis*

En alltid lika svårfångad juvel i landskapet. Bjöd i år på ett ganska normalt uppträdande. De flesta observationerna samlade till norra Vättern under vårsträcket. Annars sticker höstobsen om nio ex. ut. Så stora flockar under hösten är ingenting vi är bortskämda med i de näringska vattnen. **Vår:** 1 hane Nydalen, Harge, 19.4 (Ove Pettersson). 2 honf Klåvudden, Harge 6.5 (Peter Gustafson, Peråke Grönwall m.fl.). 5 ex. Vättern Nrk 14.5 (Leif Sildén). 8 ex. Klåvudden, Harge, 14.5 (Andreas Sandberg, Kent Larsson). 5 ex. Klåvudden, Harge 15.5 (Håkan Carlestam). **Höst:** 9 ex. str V Yxnäsa udde, Segersjö, 23.10 (Christer Sölveling, Ove Pettersson m.fl.). 2 ex. Göksholms båthamn, Göksholm, 1.11 (Anders Karlsson). 1 hane Rysjön, Kvismaren, 8.11 (Kent Larsson, Rolf Engwall, Lillån m.fl.).

Sjööorre *Melanitta nigra*

Vill man vara säker på att se sjööorre i landskapet är det Klåvudden man ska bege sig till under vårsträcket. Lokalen dominerar stort bland rapporterna. Under våren sågs uppskattningsvis 1125 ex under 31 observationsdagar. Antalet ligger i medel under 2000-talet.

Högsta dagssiffran blev dock blygsamma 180 ex.

Vår: 180 ex. Klåvudden, Harge, 6.5 (Benny Fredriksson)

Höst: 2 ex. Oset 4.9 (Jan Larsson). 4 ex Hjälaren Nrk 4.9 (Leif Sildén). 24 ex. Åssön 14.10 (Stickan Hallemark). 5 ex. Klåvudden, Harge 21.10 (Nils-Erik Ström). 16 ex. Åssön 1.11 (Leif Sildén). 36 ex. Katrinelund, Stora Mellösa, 1.11 (Anders Karlsson). 10 ex. Oset 1.11 (Mårten Gustavsson). 1 ex. Tysslingen Norra, Tysslingen, 6.12 (Leif Eckmann).

Tjäderhöna

Foto: Torbjörn Arvidson

Svärta *Melanitta fusca*

Uppskattningsvis sågs 515 ex. under 27 obsdagar vid Klåvudden. Med tanke på antalet obsdagar får det ses som ett ganska lågt antal. För fjärde året i rad har arten observerats vintertid i landskapet. I år valde en flock att spendera hela december utanför Läppe småbåtshamn. Högsta värsiffra plus alla övriga observationer redovisas nedan.

Vår: 100 ex. str N Klåvudden, Harge, 1.5 (Magnus Friberg).

Sommar: 11 ex. str SV Bondevrak 637, Segersjö 22.7 (Lage Johnson). 87 ex. Hampetorp 23.7 (Leif Sildén).

Höst: 3 ex. Bondevrak 637, Segersjö, 3.9 (Lage Johnson). 1 ex. Fågeludden, Oset 19.9 (Stickan Hallemark, Peråke Grönwall). 2 ex. str V Åssön 25.9 (Ola Strand, Leif Sildén). 5 ex. Dimbobaden 9.10 (Leif Sildén). 1 ex. Oset 21.10 (Håkan Ellehammer). 1 honf Dimbobaden 26.10 (Bernt Bergström). 4 hane str SV Ormesta holme, Oset 7.11 (Lennart Eriksson). 1 ad hona Tisaren, Åsbro 13.11 (Kent Larsson). 16 ex. Hjälaren Nrk 19.11 (Leif Sildén).

Vinter: Max 18 ex. Läppe småbåtshamn, Läppe, 10-28.12 (Anders Jacobsson, Ola Strand m.fl.).

Salskrake *Mergus albellus*

Finns rapporterad från samtliga månader utom januari, februari och juni. Ovanligt många decemberfynd gjordes till följd av den milda starten på vintersäsongen.

Höst: 131 ex. Åssön 23.10 (Leif Sildén). 245 ex. Åssön 27.10 (Ola Strand). 107 ex. Åssön 31.10 (Ola Strand). 100 ex. rast Åssöbron 9.11 (Rune Eriksson).

Vinter: 7 ex Segersjö 3.12 (Anders Jacobsson). 7 ex. Katrinelund, Stora Mellösa 3.12 (Anders Jacobsson). 2 hona Fågeltornet, Vibysjön 4.12 (Tage Carlsson, Mårten Gustavsson). 8 ex.

Or mesta holme, Oset, 6.12 (Leif Eckmann). 7 ex. Ässöbron 6.12 (Ola Strand). 11 ex. Hästhagsviken, Katrinelund 6.12 (Anders Karlsson). 2 hane Fågeludden, Oset 7.12 (Lennart Eriksson). 5 honf Katrinelund, Stora Mellösa 10.12 (Anders Jacobsson). 3 ex. Engelsebäcksholmen, Göksholm, 11.12 (Leif Sildén). 3 hane Vaken (vinter), Oset 11.12 (Johan Åhlén). 6 ex. Råvgången, Rynningeviken 14.12 (Johan Åhlén). 7 ex. Katrinelund, Stora Mellösa 14.12 (Peter Eklund, Anders Bertebo, Bo Runesson). 9 ex. Or mesta holme, Oset 15.12 (Johan Åhlén). 8 ex. Bondevrak 637, Segersjö 20.12 (Lage Johnson). 1 honf Svartåns mynning, Oset, 21.12 (Rune Eriksson, Ingvar Gustavsson m.fl.). 8 ex. Katrinelund, Stora Mellösa 26.12 (Anders Jacobsson). 2 hane Ässöbron 27.12 (Johan Åhlén). 1 hona Svartåns mynning, Oset 31.12 (Bernt Bergström).

Järpe *Tetrastes bonasia*

28 fynd av totalt 35 ex. En häckning och tre fynd som tyder på häckning har observerats. I övrigt ströboobservationer från alla håll i landskapet. **Häckning:** 2 i par i lämpl. häckbiotop Västra Trollålen, Frösvidal 5.3 (Andreas Tranderyd, Jan Tranderyd). 2 i par bo, ägg/ungar Atlasruta 09E4i (Bäckaskog) 5.6 (Nils-Erik Ström). 1 hona avledningsbeteende Atlasruta 10E0g (Hasselfors) 16.6 (Albin Lundkvist). 2 ad i par Jätteberget, Ölen Nrk 21.8 (Mats Lindqvist).

Tjäder *Tetrao urogallus*

Fem häckningar har konstaterats och ett större spel med 10 tuppar finns rapporterat.

Häckning: 2 i par bo, ägg/ungar Atlasruta 09E4i (Bäckaskog) 5.6 (Nils-Erik Ström). 6 ex bo, ägg/ungar Orrkullmossen 14.6 (Billy Lindblom). 3 pull pulli/nyligen flygga Svaldre 24.6 (Björn Nordzell). 12 1K pulli/nyligen flygga Atlasruta 09F5E (Björnhaga) 26.6 (Billy Lindblom). 3 1K pulli/nyligen flygga Koltorp 9.7 (Michael Andersson, Hans Ljungkvist).

Rapphöna *Perdix perdix*

Inga konstaterade häckningar i landskapet. Dock finns rapporter från sju lokaler som kan indikera på häckning.

Häckning: 1 ex spel/sång Fiskinge 219, Tybblebacken 26.4 (Johan Åhlén). 2 i par i lämpl. häckbiotop Björka lertag 5.5 (Frank Tholfsson, Hans Waern). 1 ex. spel/sång Silot, Kumla, 10.5 (Håkan Persson). 2 ex spel/sång Husön, Kvismaren 11–20.5 (Magnus Persson, Michael Andersson m.fl.). 1 ex. spel/sång Kilsgrädsåkrarna, Kvismaren 30.5 (Magnus Persson). 1 ex. spel/sång Råsta, Stora Mellösa 11.6–1.7 (Anders Jacobsson, Anders Karlsson). 2 ex. upprörd, varnande Kumla 18.7 (Håkan Persson).

Vaktel *Coturnix coturnix*

Aldrig tidigare har så många spelande vaktlar hörts i landskapet. Minst 80 olika individer har rapporterats. Det är hela 25 fler än det tidigare rekordåret 2007. Den största koncentrationen utav arten finns som vanligt i Kvismardalen.

Fenologi: 1 ex. spel/sång Fågelsjön, Kvismaren, 13.5 (Åke Jalo). 1 ex. spel/sång Fornskinnåkrarna, Kvismaren, 6.9 (Magnus Friberg).

Smålom *Gavia stellata*

Under häckningstid endast rapporterad från två olika lokaler vilket inte säger någonting om artens status som häckfågel i landskapet. De flesta rapporterna under året handlar om rastande eller sträckande fåglar i Skagern eller Vättern. Årets första, respektive sista observation redovisas nedan.

Fenologi: 1 ex. Ässön 4-5.4 (Stefan Karlsson, Anders Karlsson m.fl.). 1 ex. str. SV Bondevrak 637, Segersjö 9.11 (Lage Johnson).

Storlom *Gavia arctica*

Vårens första storlommar sågs ungefär en vecka senare än normalt på grund av den bistra vintern i början av året. Den milda vintern i slutet av året gjorde att arten sågs i princip året ut.

Fenologi: 5 ex. str Nydalen, Harge, 9.4 (Mårten Gustavsson, Björn Ander m.fl.). 2 ex. Nydalen, Harge, 30.12 (Kent Larsson).

Svartnäbbad islom *Gavia immer*

Samtliga observationer underkända på grund av utebliven skriftlig rapport trots att tio personer rapporterat dessa fåglar. En observation av en obestämd islom gjordes även vid samma datum och på samma lokal.

Smådopping *Tachybaptus ruficollis*

Observationer har under häckningstid gjorts på åtta olika lokaler vilket innebär en uppräckning från föregående års smärre katastrof till mer normala nivåer jämfört med tidigare år. Resultatet av dessa observationer är dock relativt skralt då endast sex ungar sågs senare under året. Vinterfynd hör ju numera till det normala och som vanligt är det Kumlas reningsverksdammen som står för fynden i bägge åndar av året.

Häckning: 1 ex. lämpl biotop Oset 14–20.4 (Bo Ståhl, Stefan Göransson m.fl.). 1 ex. spel/sång Åslasjön, Kvismaren, 15.5 (Kent Larsson, Bo Runesson). 2 i par i lämpl. häckbiotop Rysjön, Kvismaren, 12.6 (Åke Pettersson). 1 pull Almbyängen, Oset, 20.6 (Arvid Landgren). 2 ad i par permanent revir Atleverket 9.7 (Bo Ståhl). 1 ex. spel/sång Reningsdammen, Vretstorp, 16.7 (Kent Larsson). 1 1K Råvgångsmaden, Rynningeviken 18.7 (Bo Runesson, Karin Callmer). 1 1K Myrömaden, Rynningeviken, 19.8 (Leif Sandgren). 2 ad i par föda åt ungar Västra dammen, Boglundsängen, 22.8 (Sune Johansson, Berit Söderberg). 2 pull Västra dammen, Boglundsängen, 22.8 (Sune Johansson, Berit Söderberg). 3 1K Västra dammen, Boglundsängen, 2.10 (Kjell Hammelin).

Vinter: 2 ex. Reningsverksdammen, Kumla, 2.1–26.3 (Anders Jacobsson, Björn Ander m.fl.). 2 ex. Reningsverksdammen,

Kumla, 5.11–25.12 (Håkan Persson, Anders Jacobsson m.fl.).

Skäggdopping *Podiceps cristatus*

Precis som föregående år redovisas här årets första respektive sista fynd av arten samt den största noterade ansamlingen. Jämfört med föregående år ser datumen väldigt annorlunda ut eftersom isläget i slutet av året var i det närmaste obefintligt och årets högsta antal noterades i mitten av december månad.

Fenologi: 1 ex. Färjeläget, Hampetorp, 12.3 (Benny Fredriks-son). 20 ex. Dimbo 31.12 (Lillemor Däckfors).

Noterbart: 1200 ex Södra Hjälmärstranden 16.12 (Ola Strand).

Gråhakedopping *Podiceps grisegena*

Den första arten i årets riksinventering. De senaste åren har ju visat vitt skilda förekomster i landskapet men år 2011 torde vara den mest rättvisande. Glädjande nog är resultatet av inventeringen rejält bättre än flera av de senare årens. En uppskattning av antalet par som gick till häckning uppgår nämligen till 20 och sammanlagt noterades 12 pull som resultatet av dessa häckningar. Den bistra vintern i början av året gjorde att årets första fynd gjordes i vaken vid Oset.

Fenologi: 1 ex. Vaken (vinter), Oset, 5.4 (Åke Pettersson).

Svarthakedopping *Podiceps auritus*

Detta är den andra doppingarten som ingick i årets riksinventering. Jämfört med de närmast föregående åren blev 2011 ett toppår. Bland de högsta noteringarna hittills faktiskt! Inventeringen ledde till uppskattningen att hela 41 par gick till häckning under året och hela 40 pull noterades på dessa lokaler. Hoppas att denna ökning är något vi får vänja oss vid! Årets första svarthakedopping kom i normal tid men vinterfynd hör inte till vanligheterna. Isläggningen av Hjälmaren kom ju oerhört sent denna vinter vilket gjorde att många udda vinterfynd kunde göras.

Fenologi: 1 ex. Hargedammarna, Harge, 9.4 (Rolf Engwall).

Vinter: 1 ex Dimbo 31.12 (Lillemor Däckfors).

Storskarv *Phalacrocorax carbo*

Nedan ses de rapporter som lagts in med häckningskriterier under året. Stabil förekomst i Vätterns närkedel, med andra ord, och inga indikationer finns på att antalet minskat i Hjälmaren även om ingen rapport inkommit tyvärr. De senaste åren har antalet där legat på cirka 1200 par. Ett större antal därifrån i

Ekonomas

Redovisningskonsult AB

Tel. 019-58 10 45

**har bidragit till detta nummer av
Fåglar i Närke**

juli månad visas liksom årets första samt sista fynd.

Häckning: 400 ex. bobygge Vättern Nrk 13.5 (Leif Sildén). 2 ad i par bo, ägg/ungar Hemfjärden, Hjälmaren 17.5 (Anders Westergren). 5 pull bo, ägg/ungar Tisaren 20.6 (Billy Lindblom). 10 ad besöker bebott bo Tisaren 20.6 (Billy Lindblom).

Noterbart: 2500 ex. Hjälmaren Nrk 26.7 (Leif Sildén, Ola Strand).

Fenologi: 2 ex. Vaken (vinter), Oset, 8.3 (Åke Lorin, Anders Eng m.fl.). 1 ex. Färjeläget, Hampetorp, 14–30.12 (Bo Runesson, Ingrid Åkerberg m.fl.).

[Vit pelikan] *Pelecanus onocrotalus*

En vit pelikan på villovägar från något zoo sågs på ett par lokaler i Mellansverige under hösten och en av dessa lokaler var Solberga utanför Degerfors där observatören troligen satte kaffet i vrångstrupen när fågeln landat i en talltopp på gården.

1 fynd: 1 ad Solberga, Degerfors, 30.9 (Lennart Ahlen).

Rördrom *Botaurus stellaris*

Detta år noterades 31 olika bröljande hanar vilket får ses som ett mellanår. Från 2003 fram till 2011 har antalet pendlat mellan 24 och 45 och de flesta åren har runt 30 hanar varit normalt. Årets första, respektive sista fynd redovisas nedan och bägge dessa datum får ses som normala.

Fenologi: 1 ex. spel/sång Svartåns mynning, Oset, 31.3 (Hans Waern). 1 ex. lockläte Venastugan, Rynningeviken, 24.9 (Jonas Forsman).

Ägretthäger *Egretta alba*

Fyra fynd detta år, vilket innebär 25 fynd totalt och arten har nu setts årligen från 2007 och framåt vilket stämmer bra med utvecklingen i landet totalt. **4 fynd:** 1 ex. Hammarmåden, Kvismaren, 2.5 (*Magnus Friberg). 1 ex. Södra Tysslingen 5.5 (*Kent Halttunen, Håkan Carlestam m.fl.). 1 ex. Almbyängen, Oset, 28.10 (*Peråke Grönwall, *Olle Liljedahl m.fl.). 1 ex. Näsbyängen, Oset, 2.12 (*Bernt Bergström, *Olle Liljedahl).

Gråhäger *Ardea cinerea*

Efter ett par vintrar med få fynd blev 2011 an-

norlunda. Början på året var visserligen bister men slutet var det sannerligen inte. Årets första notering gjordes inte förrän i början av mars månad men sedan sågs arten ända fram till nyårsafton.

Fenologi: 2 ex. Almbyängen, Oset, 9.3 (Hans Waern). 1 ex. Viabron, Kvismaren, 31.12 (Lage Johnson).

Svart stork *Ciconia nigra*

Nästan på dagen fyra år sedan det förra fyndet gjordes dök det upp en svart stork igen. Som vanligt inga längre observationer utan den försvann lika fort som den dök upp.

1 fynd: 1 ex, Körtingsberg, Viby, 6.5 (*Conny Johanson, Bernt Jerlström, Mårten Gustavsson).

Vit stork *Ciconia ciconia*

Börjar bli dags att kalla arten årsviss i landskapet när den nu ses för sjunde året i rad. Årets fynd gladda många då den valde att stanna på samma plats under tre dagar.

1 fynd: 1 ad Källtorp 27–29.5 (*Karl-Erik Worreby, Anders Carlberg, Ove Pettersson m.fl.).

Brun glada *Milvus migrans*

Landskapets första konstaterade häckning noterades detta år och resulterade glädjande nog i tre flygga ungar. Naturligtvis ledde detta till fler observationer än normalt och många av dessa kan härledas till det häckande paret samt ungarna. Förutom dessa fåglar uppskattar vi det till att åtminstone tre olika individer besökt landskapet under året.

Häckning: 2 ad + 3 pull Lekebergs kommun 8.5–9.9 (Tage Carlsson, Mårten Gustavsson m.fl.).

Noterbart: 1 ex Lötén, Kvismaren 13.4 (Frank Tholfsson, Anders Karlsson m.fl.). 1 ex. str N Rysjön, Kvismaren 7.5 (Albin Lundkvist, Andreas Tranderyd m.fl.). 1 ad Oset 22.5 (Christer Wallin, Ann-Margret Elmroth). 1 ex. Kvismaren, 29.5 (Craig Brookes, Magnus Friberg m.fl.). 1 ex. Resta 15.6 (Anders Karlsson). 1 2K+ Kvismaren 6–8.7 (Jalle Hiltunen, Håkan Carlestam m.fl.). 1 ex. str NO Bondevrak 637, Segersjö, 9.7 (Lage Johnson). 1 ex. Atleverket 22.7 (Martin Karlsson). 1 ex. str S Almbyängen, Oset, 4.8 (Olle Liljedahl). 1 2K+ Stentor-net, Rynningeviken 8.8 (Lennart Eriksson). 1 ex. Frommesta, Ekeby, 16.8 (Per Karlsson Linderum). 1 1K Rysjötornet, Kvismaren, 5.9 (Craig Brookes, Martin Carlsson).

Röd glada *Milvus milvus*

Som vanligt svårt att bedöma hur många olika individer som setts i landskapet under året. Vissa av dessa kan man dock följa geografiskt vilket un-

Vit stork

Foto: Torbjörn Arvidson

derlättar men samtidigt kan iakttagelserna inte ses som hundra procentigt säkra. Är man restriktiv med antalet och jämför lokaler och datum landar man ändå i att det rör sig om åtminstone ett femtontal individer som genererat hela 24 observationstillfällen. När kan vi konstatera häckning? Nedan ses alla observationer:

Noterbart: 1 ex. Rännestamaden, Tysslingen, 5.4 (Roland Thuvander, Helny Olsson m.fl.). 1 ex. Ulvsätter, Hallsberg, 5.4 (Billy Lindblom). 1 ex. Svennevad 8.4 (Joakim Johansson). 1 ex. Skölbäcken, Hjortkvarn, 10.4 (Tord Larsson). 1 ex. str N Hjortkvarn 12.4 (Ola Strand). 1 ex. Åsbro 16.4 (Toni Berglund, Michael Andersson). 1 ex. Lindbacka 16.4 (Karin Zetterström, Lars Zetterström). 1 ad Tysslingen 16.4 (Johan Haglund). 1 ex. Sunds herrgård, Nysund, Nrk 17.4 (Sören Hedberg). 1 ex. Restamossen, Kvismaren, 19.4 (Magnus Friberg). 1 ex. Geråsen, Viby, 20.4 (Mårten Gustavsson). 1 ex. Hammarmaden, Kvismaren, 23.4 (Ronny Nilsson). 1 ex. Stora Hammarsundet, Harge, 30.4 (Magnus Friberg). 1 ad Hättinge hage, Tysslingen 5.5 (Bengt Jalsborn, Karl-Ola Karlsten). 1 ex. Tysslingen, Södra, Tysslingen 11.5 (Ulf Johansson, Bo Johansson). 1 ex. Viiby Krog E20, Vretstorp, 11.5 (Marianne Johansson, Rune Eriksson m.fl.). 1 ad Nyängen, Kvismaren, 5.6 (Leif Sildén). 1 ad Hjortkvarn 5.6 (Mats Weiland). 1 ex. Bäckelid, Nysund, Nrk 5.6 (Sören Hedberg). 1 ex. Göksholm 6.6 (Anders Jacobsson). 1 ex. Ullavi, Sköllersta 17.6 (Magnus Friberg). 1 2K Västra Kvismaren, Kvismaren 27.6 (Lennart Ljuhs, Ingvor Ljuhs). 1 ad Marieberg 8.8 (Nils-Erik Ström). 1 1K Fjugesta 27.8 (Benny Fredriksson, Helny Olsson).

Havsörn *Haliaeetus albicilla*

Havsörnen är ohotat den rovfågelsart som genererar flest inrapporteringar per år i landskapet. Detta år drygt 1100 jämfört med föregående års knappa 1000. Som god tvåa kommer brun kärrhök med knappt 900. Precis som föregående år överstiger antalet kända häckningar 10 och säkerligen finns det uppåt 15 revir i landskapet. Ytterligare några

par födosöker också på Närkesidan om gränsen även om boet ligger i angränsande landskap. Under den traditionella örnräkningsdagen i början av mars månad sågs 35 havsörnar samtidigt på Storhjälmaren.

Noterbart: 35 ex. Storhjälmaren 5.3 (Ulf Eriksson).

Blå kärrhök *Circus cyaneus*

Ett par sommarfynd även detta år vilket inte är speciellt vanligt och därför redovisas extra. Årets första blå kärrhök sågs inte förrän mer än en vecka in i mars månad. Årets sista däremot hängde kvar ända fram till Lucia.

Sommar: 1 hane Stora Hammarsundet, Harge, 9.7 (Ari Laine). 1 hona Kvismaren 20–30.7 (Peter Gustafson, Karin Bergh m.fl.).

Fenologi: 1 hona Öby kulle, Kvismaren, 10.3 (Rune Eriksson, Johan Åhlén m.fl.). 1 hona Västra dammen, Boglundsängen, 10.3 (Gunnar Nilsson). 1 hona Blackstaåns mynning, Tysslingen, 11.12 (Kent Halttunen). 1 1K Hammarmaden, Kvismaren, 12.12 (Bo Runesson).

Stäpphök *Circus macrourus*

En observation finns men den underkändes på grund av utebliven skriftlig rapport. Förutom denna finns tre observationer av troliga stäpphök samt två observationer av obestämda stäpp/ängshök under året.

Ängshök *Circus pygargus*

Våra förhoppningar om att det lyckligt häckande paret från Kvismaren 2010 skulle komma tillbaka grusades tyvärr och vi fick i år hålla till godo med fyra fynd av denna vackra rovfågel.

4 fynd: 1 ad hane Mörby gård, Odensbacken, 5.5 (Håkan Lavebratt). 1 hona Stora Mellösa 21.5 (Leif Sildén). 1 hona Västra rakan, Kvismaren, 7-8.8 (Leif N Andersson, Per Andersson m.fl.). 1 hane Västra rakan, Kvismaren, 8.8 (Roland Bergström).

Kungsörn *Aquila chrysaetos*

Paret i sydöstra delen av landskapet fanns fortfarande kvar i sitt revir under häckningstid men någon uppgift om häckning har tyvärr inte inkommit. Glädjande nog har dock ett adult par syntts vid två tillfällen i västra delen av landskapet under samma tidsperiod vilket vi naturligtvis kommer att följa upp under 2012.

Fiskgjuse *Pandion haliaetus*

Säkra eller troliga häckningar inrapporterade från 19 olika lokaler detta år jämfört med 12-15 lokaler för åren 2005-2007. Fortfarande ett stort mörkertal men troligen gör inventeringarna av atlasrutor sitt

till i detta fall.

Tornfalk *Falco tinnunculus*

Hela 20 säkra eller troliga häckningar inrapporterade och nio av dessa resulterade i åtminstone 35 ungar varav ett flertal ringmärktes. Det går bra för arten i landskapet men flera kända boplatser sedan tidigare har inte rapporterats in vilket innebär ett stort mörkertal. De hårda vintrarna har gjort att antalet vinterfynd minskat. Vintern 2010/2011 endast tre individer och vintern 2011/2012 endast en.

Vinter: 2 hane Stora Mellösa 2-25.1 (Ola Strand, Leif Sildén m.fl.). 1 ex Mosås 26–28.1 (Thomas Bernhardsson, Hans Falklind m.fl.). 1 ex Mosås 25–28.12 (Mårten Gustavsson, Ola Strand).

Aftonfalk *Falco vespertinus*

Hela fem fynd av arten detta år vilket är ett mycket bra resultat som går igen i hela landet med ett kraftigt inflöde från sydost i maj månad. De bägge individerna som höll till runt Åslaholmen försåg många skådare med bra observationer. Fågeln vid Nyängen i slutet av april förtjänar också ett omnämnande som det tidigaste fyndet i landskapet någonsin.

5 fynd: 1 hane Nyängen, Kvismaren, 28.4 (*Stickan Hallemark). 1 2K hona Åslasjön, Kvismaren, 14–15.5 (*Ove Pettersson, Magnus Friberg m.fl.). 1 2K hane Åslaholmen, Kvismaren, 15–18.5 (*Kent Larsson, Benny Fredriksson m.fl.). 1 2K+ hona Blåklintstigen 2, Örebro, 29.7 (*Lennart Eriksson). 1 1K Bondevrak, Segersjö, 24.9 (*Lage Johnson).

Stenfalk *Falco columbarius*

Fyra observationer på tre lokaler under häckningstid detta år. Dock tyvärr inga indikationer på häckning. Endast ett vinterfynd finns att redovisa.

Häckning: 1 hane Atlasruta 09E4I 2-5.6 (Nils-Erik Ström). 1 ex. Reningsdammen, Fjugesta, 13.6 (Kent Halttunen). 1 ex. Södra tornet, Tysslingen, 19.7 (Bengt Jalsborn).

Vinter: 1 ex Västra Mosjöbotten 1.12 (Jan Gunnarsson).

Lärkfalk *Falco subbuteo*

Säkra eller troliga häckningar noterade på 14 olika lokaler och de är ju bevisligen inte lätta att hitta vid boplatserna. Första respektive sista lärkfalken för året redovisas nedan genom datum som är högst normala även om oktoberfynd inte inträffar varje år.

Fenologi: 1 ex. Näsby, Örebro, 22.4 (Per Wedholm). 1 . Bondevrak 637, Segersjö, 4.10 (Lage Johnson).

Jaktfalk *Falco rusticolus*

En rapport finns men denna underkändes på grund av utebliven skriftlig rapport.

Stenfalk

Foto: Magnus Friberg

Pilgrimsfalk *Falco peregrinus*

Även under detta år har utsättning av unga pilgrimsfalkar gjorts i landskapet, närmare bestämt sju stycken, och kanske är det tack vare dessa som antalet observationer under häckningstid ökar för varje år som går. Än så länge dock inga indikationer på att häckning ägt rum i landskapet. Lämpliga platser finns ju dock både här och där så låt oss hoppas att det bara är en tidsfråga innan den första häckningen hittas. Inte bara observationerna under häckningstid ökar utan så även under övriga delar av året vilket piggar upp!

Småfläckig sumphöna *Porzana porzana*

Ett riktigt toppår blev det för den småfläckiga i landskapet under 2011 med hela 27 spelande individer enligt följande: Kvismaren 11, Oset 5, Rynningeviken 5, Tysslingen 4 och Boglundsängen 2. Ganska symptomatiskt då att en adult fågel till och med sågs tillsammans med fyra pull i Kvismaren. Hur många spelande fåglar fanns på lokaler som vi inte besökte? Årets första småfläckiga hördes helt enligt planerna i slutet av april och vid Rynningeviken sågs två olika exemplar i september månad. **Häckning:** 1 ad + 4 pull Östra Kvismaren, Kvismaren, 7.6 (Peter Gustafson). **Fenologi:** 1 ex. spel/sång Hammarmaden, Kvismaren, 20.4 (Anders Jacobsson, Anders Karlsson). 1 ex. spel/sång Rysjön, Kvismaren, 20.4 (Anders Jacobsson, Anders Karlsson). 1 IK Strandpromenaden, Rynningeviken, 3.9 (Kjell Brandin). 1 ad Strandpromenaden, Rynningeviken, 10.9 (Åke Lorin).

Dvärgsumphöna *Porzana pusilla*

Landskapets första fynd av arten kunde glädja många tillresta skådare under de tio dagar den

fanns kvar på lokalen. Tre observationer gjordes även under de första nätterna i juli men under sådana förhållanden att vi valt att underkänna dessa på grund av för korta observationstider för att kunna göra en säker artbestämning.

1 fynd: 1 hane spel/sång, ej häckning Almbyängen, Oset, 19.6-28.6 (*Bernt Bergström, Lennart Eriksson m.fl.).

Kornknarr *Crex crex*

Detta år hittade vi 14 olika snärpande kornknarrar i landskapet vilket är något färre än 2010 men ändå på ungefär samma nivå som de närmast föregående åren. Inga indikationer på

häckning trots de långstannade individerna i Kvismaren.

14 fynd: 2 ex. spel/sång Husön, Kvismaren, 28.5-28.6 (Åke Petersson, Erik Petersson m.fl.). 1 ex. spel/sång Lillbjörken, Svartå, 1.6 (Helny Olsson). 1 ex. spel/sång Almbro, Gällersta, 8.6 (Per Karlsson Linderum). 2 ex. spel/sång Östa, Fjugesta, 10-12.6 (Ola Strand, Stefan Göransson m.fl.). 1 ex. spel/sång Älgesta, Tysslingen, 11.6 (Stefan Göransson, Margareta Dannegren). 1 ex. spel/sång Värnsta, 14-15.6 (Mårten Gustavsson, Björn Wennberg m.fl.). 1 ex. spel/sång Nasta, Rinkaby, 20-25.6 (Nils Eriksson, Bo Runesson m.fl.). 1 ex. spel/sång Kull, Åsbro, 20.6 (Kalle Källebrink, Eva Johansson). 1 ex. spel/sång Reningsverket, Hallsberg, 21-26.6 (Tage Carlsson, KG Andersson m.fl.). 1 ex. spel/sång Atlasruta 10E01 26.6 (Albin Lundkvist). 1 ex. spel/sång Atlasruta 09F5A 29.6 (Nils-Erik Ström). 1 ex. spel/sång Nyängen, Kvismaren, 29.6 (Dan Frendin).

Rörhöna *Gallinula chloropus*

Nyanlagda våtmarker, viltvatten och groddammar har inneburit ett uppsving för arten i landskapet de senaste åren och lyckade häckningar är numera vanliga i rapporteringen vilket är glädjande. Däremot är arten väldigt fåtaligt rapporterad från Tysslingen och Kvismaren. Två rejält bistra vintrar på raken var också slutet för sviten med vinterfynd av arten då inga rörhöns vare sig i början eller i slutet av året noterades.

Sothöna *Fulica atra*

Vinterfynd av denna art är fortfarande starkt knutna till Reningsverksdammen i Kumla och Kumla sjöpark. Den milda förvintern innebar höga antal som inte noterats hittills någonsin i landskapet.

Vinter: Max 6 ex. Reningsverksdammen, Kumla, 1.1-28.2 (Sune Johansson, Anders Jacobsson m.fl.). Max 29 ex. Kumla sjöpark, Kumla 1.12-31.12 (Peter Eklund, Andreas Tranderyd m.fl.).

Trana *Grus grus*

De tre högsta noteringarna rastande tranor på olika lokaler i landskapet redovisas här samt två vinterfynd vilket inte hör till vanligheterna. Toppnoteringen i Kvismaren är nästan 1000 individer högre än föregående års och inträffade två veckor senare.

Vinter: 1 ex. Hammarmaden, Kvismaren, 1.12 (Ola Strand). 1 ad Södra tornet, Tysslingen 2.12 (Lennart Eriksson).
Noterbart: 950 ex. Hågervad, Tysslingen, 26.9 (Erik Törnvall). 1240 ex Skagershultamossen, Mullhyttan 28.9 (Kent Halttunen). 17467 ex Kvismaren 3.10 (Johan Månsson, Magnus Friberg).

Strandskata *Haematopus ostralegus*

Under perioden 22.4–22.5 noterades 276 strandskator, vilket är en relativt blygsam siffra jämfört med de närmast föregående åren. Alla nordsträckande vid Norra Vättern med bästa sträckdagen den 6.5 med 77 exemplar. Omvänt noterades 54 individer mot sydväst vid Hjälmaran under perioden 16.7–10.8 med toppnoteringen 26 exemplar den 25.7. Observationer som kan tyda på häckning kommer detta år endast från fyra olika lokaler jämfört med 2010 års 13 revirhållande par.

Noterbart: Totalt 276 ex. str N Norra Vättern 22.4–22.5 (Ove Pettersson, Kent Larsson m.fl.).

Styltlöpare *Himantopus himantopus*

Landskapets andra fynd av denna spektakulära vadare! Sågs först i Oset och kunde senare samma dag återfinnas på Boglundsängen. Det första fyndet gjordes i Kvismaren den 24.5 1980.

1 fynd: 1 ex. Oset - Boglundsängen 26.5 (*Bo Ståhl, *Erik Törnvall m.fl.).

Fjällpipare *Charadrius morinellus*

Hela 53 rapporter har lagts in i Svalan om rastande fjällpipare. Alla rapporter avser dock samma lokal under perioden 13–18.5, nämligen ett av fälten strax öster om Gällersta kyrka som seglat upp som en av landskapets bästa rastlokaler för arten de senaste åren. Som mest kunde 25 exemplar räknas in under perioden och eftersom dessa var så stationära och lättillgängliga ledade vi inte på några andra ställen, eller? Som brukligt inga höstfynd.

Noterbart: Max 25 ex. Gällersta 16.5 (Peter Gustafson, Åke Pettersson m.fl.).

Kustpipare *Pluvialis squatarola*

Under 2011 gjordes endast ett vårfynd vilket får anses vara normalt. Arten sågs sedan relativt regelbundet på någon lokal från den 18.7 fram till 4.10 med toppnoteringen den 24.7.

Vår: 1 ad Hammarmaden, Kvismaren, 30.5–2.6 (Magnus Friberg, Ola Bondesson m.fl.).

Noterbart: 70 ex. str SV Bondevrak 637, Segersjö, 24.7 (Lage Johnson). 25 ex. str SV Bondevrak 637, Segersjö, 25.7 (Lage Johnson). 36 ad str S Södra tornet, Tysslingen, 10.8 (Lennart Eriksson). 1 ex. str SV Almbyängen, Oset, 4.10 (Åke Pettersson).

Tofsvipa *Vanellus vanellus*

Årets första tofsvipor kom på bred front en vecka in i mars månad och den milda förvintern gjorde att flera fynd gjordes i december månad. En notering på fler än 2000 individer finns också rapporterad och redovisas.

Vinter: 1 ex. Norra Tysslingen 6.12 (Leif Eckmann). 1 ex. Södra Näsbyängen, Oset, 6.12 (Bernt Bergström). 2 ex. Norra Tysslingen 8.12 (Bengt Jalsborn). 1 ex. Södra tornet, Tysslingen, 11.12 (Kent Halttunen, Lennart Eriksson).

Noterbart: 2500 ex. Kvismaren 23.9 (Birger Gustavsson, Sylvia Pettersson).

Kustsnäppa *Calidris canutus*

Det blev ett tämligen magert år för kustsnäppan i landskapet. Åter en vårobervation efter två års uppehåll. Arten rastar fåtaligt under höststräcket men kan vid lågtrycksbetonat väder synas i magnifika antal. I år verkade de rätta förutsättningarna saknas för riktigt höga antal. Vilket inte är ovanligt på något sätt, skall tilläggas. Årets högsta noteringar finner du nedan.

Rörhöna

Foto: Torbjörn Arvidson

Vår: 5 ex. Rysjön, Kvismaren, 19.5 (Björn Wennberg).

Höst: 45 ex. str Dimbobaden 17.7 (Leif Sildén, Ola Strand). 17 ex. str Dimbobaden 18.7 (Magnus Friberg, Andreas Sandberg). 16 ex. förbifl Ormestaängarna, Oset, 19.7 (Billy Lindblom, Albin Lundkvist). 25 ex., str SV Bondevrak, Segersjö, 18.8 (Lage Johnson).

Sandlöpare *Calidris alba*

Nära nog årlig och alltid fåtalig. Så kan sandlöparens förekomst i landskapet summeras. 2011 följer mönstret. Två observationer från olika lokaler men samma datum blev årets facit.

2 fynd: 3 ad str SV Tjugholmen, Hjälmaren, 18.7 (Ola Strand). 1 ad Södra Tysslingen 18.7 (Stefan Göransson, Ann-Margret Elmroth m.fl.).

Småsnäppa *Calidris minuta*

Våruppträdande fåtaligt som vanligt. I år två observationer. Under höststräcket observerad under 33 dagar vilket är ett gott resultat. Dock noterades inga höga antal. Endast två observationer kommer upp till tvåsiffrighet.

Vår: 1 ex. Strandpromenaden, Rynningeviken, 25.5 (Nils Eriksson). 1 ex. Hammarmaden, Kvismaren, 5.6 (Åke Pettersson m.fl.).

Noterbart: 10 ex. Ormestaängarna, Oset, 10.9 (Anders Kronhamn). 12 ex. Ormestaängarna, Oset, 11.9 (Johan Åhlén).

Spovsnäppa *Calidris ferruginea*

Totalt 44 observationsdagar är normalt. Antalsmässigt är 2011 inget år som går till historien då ingen observation överstiger 10 ex. Slår man ihop fåglarna den 18.7 kommer man i alla fall upp i 24 ex. För tredje året i följd inget vårfynd.

Noterbart: 8 ex. Södra tornet, Tysslingen, 18.7 (Ove Pettersson, Lennart Eriksson). 8 ex. Hammarmaden, Kvismaren 18.7 (Åke Pettersson). 8 ex. str O Lappe småbåtshamn, Lappe, 18.7 (Anders Jacobsson, Anders Karlsson).

Kärrensnäppa *Calidris alpina*

Inga observationer med någon form av häkningsvarning. Uppträder tämligen vanligt i lämpliga biotoper som rastande under höststräcket. I år dock utan någon notering över 100 ex. Vårsträcket passerade nästan obemärkt med endast enstaka rastare. De högsta noteringarna finner du nedan.

Noterbart: 93 ex. str Dimbobaden 17.7 (Leif Sildén, Ola Strand). 86 ex. Rysjön, Kvismaren, 18.7 (Ralf Lundmark). 85 ex. Storchjälmaren 4.9 (Leif Sildén). 80 ex. Ormestaängarna, Oset, 15.9 (Håkan Carlestam, Olle Liljedahl).

Myrsnäppa *Limicola falcinellus*

Två fynd av tre individer ligger inom normalvariationen för denna notoriskt svåra Närkeart. Fyndet i Kvismaren bedöms röra samma fåglar trots en

lucka i datumet.

2 fynd: 1 ex. Boglundsängen 2.6 (Berit Söderberg, Sune Johansson). 2 ex. Hammarmaden, Kvismaren 3.6 och 5.6 (Jan Hägg, Åke Pettersson m.fl.).

Brushane *Philomachus pugnax*

Artens kräftgång i landet som helhet syns också i rapportskörden för vårt landskap. Antalsmässigt klart under siffrorna för bara fem år sedan. I år endast en notering över 100 ex. Tillfällighet? Ett mycket sent exemplar noterades den 7.11. Det är det andra novemberfyndet i landskapet. Det förra gjordes i Kvismaren 4-6.11 2005.

Noterbart: 1 ex. Hammarmaden, Kvismaren, 7.11 (Jan Gunnarsson).

Dvärgbeckasin *Lymnocyptes minimus*

Minst sju spelande fåglar under våren ligger väl i linje med de senaste årens rapporter. Observationerna i Kvismaren och Tysslingen är gjorda under rätt så lång tid varför det inte kan uteslutas att det rör sig om fler fåglar. Antalet höstobsar är fortsatt lågt. Sannolikt inte beroende på avsaknad av dvärgbeckasiner utan av brist på villiga andar att trampa mad.

Vår: 1 ex. spel Killingemaden/Hammarmaden, Kvismaren, 19.4–29.4 (Johan Åhlén, Håkan Ellehammer m.fl.). 1 ex. spel Åkerbymaden, Tysslingen, 25.4 (Stefan Göransson). 1 ex. spel Rännestamaden, Tysslingen, 26.4–27.4 (Erik Törnvall, Christer Nythén m.fl.). 1 ex. spel Egersta & Svalnäs, Tysslingen, 26.4–28.4 (Thomas Eriksson, Helny Olsson m.fl.). 1 ex. Rävängsmaden, Rynningeviken, 28.4 (Leif Sandgren). 1 ex., spel Nyängen, Kvismaren, 28.4 (Åke Pettersson). 1 ex. spel Björka lertag 6.5 (Jonas Engzell). 1 ex. spel Svalnäs, Tysslingen, 7.5–8.5 (Thomas Eriksson, Benny Fredriksson m.fl.). 1 ex. spel Killingemaden, Kvismaren, 8.5–9.5 (Bengt Hansson, Ulf Johansson m.fl.).

Enkelbeckasin *Gallinago gallinago*

Ett sent fynd förtjänar omnämnande.

Noterbart: 1 ex. Södra Tysslingen 19.11 (Åke Jalo).

Dubbelbeckasin *Gallinago media*

Rännestamaden vid Tysslingen är landskapets mest klassiska lokal för dubbelbeckasinspel i modern tid. 2011 blev inget undantag. Arten är dock klart fåtaligare de allra senaste åren. Eller så är dubbelräkningarna färre? Kan hända tyder utebliven höstförekomst på att det behövs en uppräckning i skådarleden?

Vår: 1 ex. spel/sång Rännestamaden, Tysslingen, 7.5–11.5 (Sune Johansson, Berit Söderberg m.fl.). 2 ex. spel/sång Rännestamaden, Tysslingen, 12.5 (Anders Carlberg, Roland Thuvander). 3 ex. spel/sång Rännestamaden, Tysslingen, 13.5 (Johan Åhlén). 1 ex. spel/sång Rännestamaden, Tysslingen, 15.5

(Kent Larsson). 1 ex. spel/sång Ormkärssplattformen, Kvismaren, 20.5 (Magnus Persson). 2 ex. spel/sång Rånnestamaden, Tysslingen, 20.5 (Magnus Friberg).

Morkulla *Scolopax rusticola*

Den milda hösten gjorde att flera sena fynd gjordes av morkulla.

Noterbart: 1 ex. Svennevadsåns utlopp, Sottern, 28.11 (Johan Åhlén). 1 ex. Bredmossen, Tjurlången, 4.12 (Seppo Leppälampi). 1 ex. Klippan, Åtorpsområdet 5.12 (Leif Paakkonen).'

Rödspov *Limosa limosa*

Maximalt 13-14 ex. har varit inblandade i årets uppträdande av rödspov. Det följer i princip de senaste årens uppträdande. Inga kända häckningsförsök gjordes. Notera dock långstannande individer i Kvismareområdet.

Vår: 1 ex. Almbyängen, Oset, 14.4 (Olle Liljedahl). 1 ex. Södra tornet, Tysslingen, 24.4 (Thomas Eriksson). 1 ex. Ormestaängarna, Oset, 29.4 (Torbjörn Hedlund m.fl.). 1 ex. Fräknabotten, Kvismaren, 29.4 (Peter Gustafson). 2 i par str O Bondevrak, Segersjö, 1.5 (Lage Johnson). 2 ex. Löten, Kvismaren, 4.5 (Björn Wennberg). 1 ex. Hammarmaden, Kvismaren, 4.5-5.5 (Magnus Friberg, Björn Ander). 1 ex. Sankängen, Vibysjön, 7.5 (Tage Carlsson m.fl.). 1 ex. Fräknabotten, Kvismaren, 7.5 (Albin Lundkvist). 1 ex. Fräknabotten, Kvismaren, 11.5 (Michael Andersson m.fl.). 1-3 ex. Hammarmaden, Kvismaren, 24.5-7.6 (Roland Thuvander, Anders Jacobsson m.fl.).

Noterbart: 1 ex. Rosenbergsstugan, Oset, 20.6 (Lars Johans-

son). 1 ex. Rysjön, Kvismaren, 20.7 (Anders Jacobsson m.fl.).

Rödspov, rasen islandica *Limosa limosa islandica*
Ett väl dokumenterat fynd av denna icke årliga gäst. Fördömligt fotograferat!

1 fynd: 1 ex Sankängen, Vibysjön, Hallsberg k:n, 7.5 (*Björn Ander,* Åke Lorin m.fl.).

Myrspov *Limosa lapponica*

Den 17 juli framstår som den stora myrspovsdagen för året. Som vanligt var det lite stökigt sommarväder som gjorde fåglarna synliga i landskapet. Inte helt oväntat gjordes de flesta observationerna vid eler i närheten av Hjälmaren. Totalt observerades ca 1200 fåglar under återtaget varav 646 ex. denna dag. De högsta antalen redovisas. Våruppträdandet var dock ytterst begränsat med endast en observation.

Vår: 10 ex. str N Klåvudden, Harge, 7.5 (Andreas Sandberg, Kent Larsson).

Höst: 150 ex. str SV Hjälmaren 11.7 (Leif Sildén). 115 ex. str SV Bondevrak, Segersjö, 17.7 (Lage Johnson). 355 ex. str Dimbobaden 17.7 (Leif Sildén, Ola Strand). 120 ex. str SV Blåklintstigen 2, Örebro, 17.7 (Lennart Eriksson).

Storspov *Numenius arquata*

Inga konstaterade häckningar under året. Observerad på ca 18 platser i lämplig biotop och under häckningstid. Inga rapporter finns från våra

Upplev naturen närmare
med en kikare från oss

Swarovski * Steiner * Pentax * Focus

kikarproffsen

A-FOTO
BUTIK & ATELJE

Filarevägen 3 Lillån (bredvid Toyota bil)
019-250623 www.a-foto.se

Rödbena

Foto: Göran Bäckstrand

myrar som så sent som 2009 hyste ett antal par. Det ser ut som storspoven ändå på något sätt klänger sig kvar som häckfågel i vår jordbruksbygd. Fortsätt att rapportera, blir uppmaningen. Några högre antal redovisas nedan.

Noterbart: 74 ex. Klåvudden, Harge, 12.4 (Peter Gustafson). 380 ex. Klåvudden, Harge, 15.4 (Nils-Erik Ström). 85 ex. Hargeviken, Harge, 21.4 (Anders Sennmalm).

Svartsnäppa *Tringa erythropus*

En ung svartsnäppa som upplevdes skadad på något vis fattade tycke för Oset och noterades rekordsent ända fram till 7.11! Normal omfattning på antalet rastare med bara en notering som sticker ut en aning.

Noterbart: 1 1K Oset, Nrk 17.10–7.11 (Lennart Eriksson, Åke Pettersson m.fl.). 43 ex. Rysjön, Kvismaren, 12.6 (August Thomasson).

Grönbena *Tringa glareola*

Fynd av spelande fåglar i lämplig häckmiljö gjordes på två platser. I övrigt inte något år med uppseendeväckande antal av rastande fåglar. Några höga summor redovisas nedan.

Häckning: 1 ex. spel/sång Stora Stenmossen 3.6 (Albin Lundkvist), 1 ex. spel/sång Skagerhultsmossen 8.6 (Albin Lundkvist). **Vår:** 350 ex. Hammarmaden, Kvismaren, 29.4 (Lage Johnson). 201 ex. Södra tornet, Tysslingen, 9.5 2011 (Stefan Göransson). **Höst:** 160 ex. Hammarmaden, Kvismaren, 1.7 (Peter Gustafson). 200 ex. fördelade på Nynäsängen och Rysjön, Kvismaren, 23.7 (Johan Åhlén).

Rödbena *Tringa totanus*

Att beräkna det häckande beståndet av rödbena i landskapet låter sig inte göras helt smärtfritt. I alla fall inte om man skall använda Svalan som mall.

Denna ger vid handen 8-11 par vilket känns något i underkant. En konstaterad häckning från Oset finns redovisad. Från Tysslingen, Rynningeviken och Kvismaren känns rapporteringen ofullständig. Bättring påbjuds till nästa år. Sannolikt ligger det häckande beståndet på ca 15 par i landskapet.

Häckning: 3 pulli/nyligen flygga Ormestaängarna, Oset, 19.7 (Billy Lindblom, Albin Lundkvist). I övrigt Oset 2-3 par, Kvismaren 2-3 par, Rynningeviken 2 par, Boglundsängen 1 par och Tysslingen 1-2 par.

Roskarl *Arenaria interpres*

Roskarlen visar en stabil fyndbild i landskapet med mellan 5-10 fynd per år. 2011

är inget undantag med sina sju fynd av nio individer.

Vår: 1 ex. Norra Vättern 13.5 (Leif Sildén). 1 ex. str N Rysjön, Kvismaren, 7.5 (Åke Pettersson, Albin Lundkvist).

Höst: 1 1K Rumböholm, Tysslingen, 20.8–21.8 (Ronnie Lindqvist, Thomas Eriksson m.fl.). 2 ex. Rosenbergsstugan, Oset, 21.8 (Ronnie Lindqvist). 1 1K Stallgården, Hjälmarén, 23.8 (Ola Strand). 2 1K Hammarmaden, Kvismaren, 23.8 (Peter Gustafson). 1 ex. Stallgården, Hjälmarén, 4.9 (Leif Sildén).

Smalnäbbad simsnäppa *Phalaropus lobatus*

Sju fynd av 12 individer blev årets skörd. Detta är ett ganska gott utfall men i ett längre perspektiv fullt normalt. Individerna i Kvismaren 31.5–1.6 bedöms vara samma fåglar med en liten påfyllning den 1.6.

7 fynd: 1 ex. Södra tornet, Tysslingen, 27.5 (Hans Waern, Bengt Jalsborn). 1 ex. Västra dammen, Boglundsängen, 27.5–29.5 (Åke Jalo, Ingemar Andell). 2 ex. Sankängen, Vībysjön, 29.5–30.5 (Kent Halttunen, Björn Wennberg m.fl.). 4 ex. Nynäsängen, Kvismaren, 31.5 samt 6 ex. på samma plats 1.6 (Magnus Persson, Bo Runesson m.fl.). 1 hane Nynäsängen, Kvismaren, 6.6 (Magnus Persson). 1 hane Nynäsängen, Kvismaren, 23.6 (Johan Åhlén, Anders Jacobsson).

Kustlabb *Stercorarius parasiticus*

Uppträder helt i linje med tidigare år lynnigt i landskapet. Årets resultat, sju fynd av åtta exemplar får ses som något i underkant. Att nöta vid Klåvudden tycks som det bästa tipset för att fylla i årslistan.

Vår: 1 ex intermediär fas Klåvudden, Harge, 30.4 (Magnus Friberg, Benny Fredriksson m.fl.). 2 ex. mörk fas str N och NO Klåvudden, Harge, 3.5 (Björn Ander, Lage Johnson). 1 ex mörk fas str N Nydalen, Harge 6.5 (Johan Åhlén, Lage Johnson). 1 ex. ljus fas Klåvudden, Harge, 9.5 (Lage Johnson). 1 ex. mörk fas str Klåvudden 13.5 (Hans Waern, Peter Gustafson). 1 ad ljus fas Klåvudden, Harge, 16.5 (Lage Johnson). **Höst:** 1 ad ljus fas str SV Bondevrak, Segersjö, 20.8 (Lage Johnson).

Fjällabb *Stercorarius longicaudus*

Långt ifrån årlig och en riktig suktarart för många Närkeskådare. Senast rapporterad med ett fynd 2003, 2007 och 2008.

1 fynd: 1 ad str N Klåvudden, Harge 18.5 (*Lage Johnson).

Dvärgmå *Hydrocoloeus minutus*

Artens ökande numerär i landet avspeglas också i landskapet. Dvärgmåsen uppträder numera tämligen ymnigt på lämpliga lokaler under vår till sensommar. Trots höga antal i Kvismaren under häcktid blev det inte någon konstaterad repris på förra årets häckning. Glädjande tycks Storhjälmaren ha blivit en veritabel dvärgmåsmagnet. Även i år rastade stora flockar. Över 100 ex. listas nedan. I år också ett sent fynd i november vilket är direkt ovanligt.

Noterbart: 195 ex. Storhjälmaren 6.7 (Ola Strand). 360 ex. Storhjälmaren 20.7 (Ola Strand). 415 ex. Storhjälmaren 26.7 (Leif Sildén, Ola Strand). 515 ex.. Storhjälmaren 3.8 (Leif Sildén). 450 ex Storhjälmaren 7.8 (Ola Strand). 1050 ex. Storhjälmaren (Ola Strand). 680 ex. Storhjälmaren 29.8 (Ola Strand). 105 ex. Storhjälmaren 4.9 (Leif Sildén). 1 2K+ str S Nydalen, Harge 28.11 (Lennart Eriksson, Lage Johnson).

Silltrut *Larus fuscus*

Nedan redovisas samtliga rapporter av silltrut i landskapet under året. Dessa är fördelade på respektive ras i de fall detta angetts.

Fuscus: 1 ad Ungdomshyllan, Oset 25.3 (Per Wedholm). 1 ad Tornet Oset 2.5 (Christer Olsson). 1 ex. Hammarmaden 8.5 (Ronny Nilsson). 1 ad str N Klåvudden, Harge 11.5 (Lage Johnson, Nils-Erik Ström). 1 ad Stora Mellösa 21.5 (Leif Sildén). 1 2K Oset, Nrk 22.6 (Johan Södercrantz). 1 1K Bondevrak, Segersjö, 20.8 (Lage Johnson).

Intermedius: 2 ex. Rysjön, Kvismaren 30.4 (Craig Brookes). 2 ad Södra tornet, Tysslingen 27.5 (Åke Lorin, Stefan Göransson).

Ej rasbestämda: 1 ex. Hammarmaden, Kvismaren 26.3 (Ronnie Lindqvist). 1 ex. Svalnäs, Tysslingen 28.4 (Thomas Eriksson). 2 ad Rumboholm, Tysslingen 16.5 (Bengt Jalsborn). 1 ad Askersunds hamn, Askersund 2.6 (Nils-Erik Ström). 2 ex. str Storhjälmaren Nrk 26.7 (Leif Sildén, Ola Strand). 1 ad Vibysjön 7.8 (Johan Södercrantz).

Havstrut *Larus marinus*

Det häckande beståndet av havstrut i landskapet torde understiga 20 par varav lejonparten synes finnas i Hjälmaren och då företrädesvis i Storhjälmaren. Arten är dock bristfälligt rapporterad under

Jorduggla. Gula ögon, svarta vingspetsar, bröststreckning koncentrerad till bröstet och grovbandad stjärt. Allt till skillnad från hornugglan.

Foto: Torbjörn Arvidson

häckningstid. Rapporter mottages tacksamt!

Noterbart: 40 ad Färjeläget, Hampetorp 13.3 (Johan Åhlén).

Tretåig mås *Rissa tridactyla*

Det var fyra år sedan någon tretåig mås observerades i landskapet. Då i efterdyningarna av stormen Per. Årets sena höststormar var inte lika kraftfulla. Men de var flera och följde tätt på varandra vilket man får förmoda är anledningen till att dessa tretåiga måsar pressades in i inlandet från västkusten.

5 fynd: 2 ad Nydalen, Vättern 1.12 (Ola Strand, Leif Sildén). 1 ex. död Hasselfors 6.12 (Sten-Ove Pettersson, Leif Bertilsson). 5 ex., 4 ad och 1 1k fågel Dälidenäs, Skagern 10.12 (Sören Hedberg). 2 ad och 1 1k Dälidenäs, Skagern, Nrk 11.12 (Mårten Persson, Sören Hedberg). 9 ex., 7 ad och 2 1k Nydalen, Harge 11.12 (Andreas Tranderyd, Magnus Friberg).

Småtärna *Sternula albifrons*

Fynd nr 19 i landskapet. Denna gång av två sträckande individer. Närmast före ligger fynd 2004, 2005, 2007 och 2008.

1 fynd: 2 ex. str SV Strandpromenaden, Rynningeviken, 31.7 (*Kjell Brandin).

Skräntärna *Hydroprogne caspia*

Arten visar fortsatt negativ trend i landskapet. Några hyggliga antal redovisas nedan. Ungfågelandelen i det största antalet uppges till ca 10 %. (5 1k av 49 ex.). Sommaruppträdandet på Storhjälmaren tycks antalsmässigt ha mer än halverats sista tio

åren. Endast två observationer gäller fåglar utanför Hjälmarmrådet.

Noterbart: 49 ex. Hjälmaren 26.7 (Leif Sildén, Ola Strand). 42 ex. Hjälmaren 7.8 (Ola Strand). 24 ex. Hjälmaren, 4.9 (Leif Sildén). 1 ad str V Fiskingemaden, Kvismaren 30.6 (Johan Åhlén). 2 3K+ str SV Rysjön, Kvismaren, 16.7 (Ralf Lundmark). 1 ex. Bondevrak, Segersjö, 6.10 (Lage Johnson).

Svarthärna *Chlidonias niger*

Hyfsat utfall blev det för häckningarna i Rysjön, Kvismaren. Fem par sågs ruva och som mest sågs senare 11 1k-fåglar. Även i norra Tysslingen sågs fåglar under häckningssäsongen och i slutet av juli noterades en 1k-fågel som troligen var född på platsen. En hygglig notering finns från Storhjälmaren och det välkända sensommaruppträdandet där. **Häckning:** 10 i par ruvande Rysjön, Kvismaren 5.6 (Åke Pettersson). 11 1K pulli/nyligen flygga Rysjön, Kvismaren 16.7 (Ralf Lundmark). 4 ad och 1 1k lämpl biotop Norra Svalnäs, Tysslingen 30.7 (Erik Törnvall).

Noterbart: 18 ex. (4 ad och 14 1k) Storhjälmaren 23.8 (Ola Strand).

Silvertärna *Sterna paradisaea*

Minst 556 ex passerade Klåvudden och Nydalen i Norra Vättern under vårsträcket. Detta under tiden 28.4–26.5. Summan är den näst bästa under 2000-talet. Lokalen står under vårsträcket lite i särklass även om arten kan dyka upp (ned) i stort sett var som helst vid otjänligt väder. En liten brasklapp kan vara på sin plats. Under samma tid som silvertärnorna passerar Klåvudden noteras i stort sett bara sträckande fisktärnor vid närbelägna Hults hamn i Väneren. En tillfällighet eller slarvas det bestämningarna i de olika lägren?

Alkekung *Alle alle*

Fynd nr sju och åtta i landskapet. Efter flera dagar med tung blåst från västsektorn trycktes dessa havets pygméer långt in i inlandet. Sannolikt inte en så ovanlig förekomst som antalet fynd ger sken av. **2 fynd:** Minst 2 ex. Nydalen, Harge 28.11. (Lage Johnson, Lennart Eriksson, Peter Gustafson). 1 ex. funnet nyligen dött Edsbacken, Toften 1.12. (Per Pettersson, Lennart Ahlen).

Turkduva *Streptopelia decaocto*

En liten ljusning för denna sympatiska lilla duva kunde skönjas under 2011. Tidigare övergivna häcklokaler som Stora Mellösa och Odensbacken fick besök av spelande duvor igen. Örebro stad uppvisar rapporter från 12 skilda lokaler med som mest tre duvor från Sveaparken. Förutom Örebro

är Kumla, Hammar och Tysslingen de dominerande platserna med mer än ett häckande par. Övriga orter i landskapet med rapporter är sju till antalet. En försiktig beståndsuppskattning för Närke hamnar på 27–30 par.

Turturduva *Streptopelia turtur*

Gynnsamma förhållanden för att få upp denna art till Närke inträffar tydligen vartannat år nuförtiden då inga fynd varken gjordes år 2008 eller 2010. Från det gångna året finns endast ett fynd. Mest troligt är att den individ som höll till vid Husön var den som senare hördes inne i Sörön.

1 fynd: 1 ex. Husön, Kvismaren 5.6 (*Stefan Sandberg, Magnus Friberg m.fl.). 1 ex. spel/sång Sörön, Kvismaren 16.6 (Craig Brookes).

Berguv *Bubo bubo*

Efter de båda föregående årens rapporteringar från nio respektive åtta häcklokaler är årets skörd på tre en missräkning. Låt oss hoppas att det beror på bristande besökande eller rapportering. Från icke häcklokaler finns endast en rapport, vilket också kan tyda på ett minskande bestånd.

Noterbart: 1 ex. Rynninge, Örebro 28.12 (Peter Gustafson).

Sparvuggla *Glaucidium passerinum*

Antal lokaler och antal individer redovisas nedan för de tre sista åren:

2008:	55	lokaler,	80	individer
2009:	47	lokaler,	50	individer
2010:	31	lokaler,	34	individer
2011:	38	lokaler,	55	individer

Områden med flera individer är främst skogarna söder om Brevens bruk sex ropande, Kilsbergen med minst fem ropande och Skogaholmstrakten också med fem ropande. Denna höst var för oss skådare ett gott uggleår. Men för ugglorna själva snarare ett mycket dåligt uggleår eftersom de var tvungna att röra på sig. Detta märktes även för den inte direkt sorkberoende sparvugglan då de till och med trillade ner i ringmärknät vid Ässön.

Noterbart: 2 1K ringm Ässön 24.9 (Craig Brookes, Martin Carlsson, Anders Petersson m.fl.).

Kattuggla *Strix aluco*

Fortsatt god rapportering och förekomst av arten hela 121 lokaler med revirhållande fåglar. Antalet revir sedan 1997 ser ut som följer: 1997: 78 revir, 1998: 68 revir, 1999: 53 revir, 2000: 42 revir,

2001: 71 revir, 2002: 64 revir, 2003: 51 revir, 2004: 64 revir, 2005: 88 revir, 2006: 77 revir, 2007: 94 revir, 2008: 106 revir, 2009: 109 revir, 2010: 137 revir, 2011: 121 revir.

Slaguggla *Strix uralensis*

Utvecklingen för arten i landskapet har de sista åren stått ganska stilla. Ett par häckar och gjorde så även detta år. Inga ströobservationer på andra lokaler finns bokförda.

Lappuggla *Strix nebulosa*

Hela fyra fynd av arten under året och under hösten märktes en tydlig rörelse av stora ugglor söderut över landet. Det var garanterat flera individer där ute som vi aldrig hittade. Antalet fynd i landskapet är nu totalt uppe i över 20.

4 fynd: 1 ex. Kvistbro 12.10 (Lennart Ahlen). 1 ex. Fågelåsen, Nysund, Nr 14.10 (Erik Hedberg). 1 ex. Hasselfors 6.12 (Leif Bertilsson). 1 ex. Lannafors, Garphyttan, 28.12 (Michael Andersson).

Hornuggla *Asio otus*

Efter flera goda år blev 2011 ett normal eller kanske snarare mediokert år avseende antal konstaterade häckningar i landskapet. Ingen fara på taket kanske eftersom hornugglan sällan håller en stabil population över en längre tid. År 2009 fanns ugglan på 21 lokaler under häckningstid, 2010 på hela 35 lokaler och detta år på 12 lokaler. Inga vinterob-sar förekom vilket kanske inte är så konstigt med tanke vinterns beskaffenhet.

Jorduggla *Asio flammeus*

Observationer i Kvismaren och Tysslingen som kan indikera häckning. Dock inga starka indicier eftersom noteringarna varit så få. För övrigt fåtaligt sedd både vår och höst vilket är för 2000-talet i en normal omfattning.

Noterbart: 1 ex. Västra rakan, Kvismaren, 17–21.3 (Johan Åhlén, Åke Lorin, Ola Strand m.fl.). 1 ex. Sankängen, Vibysjön, 19.3 (Björn Ander, Tage Carlsson, Billy Lindblom). 1 ex. lämpl biotop Östra Kvismaren, 8.5 (Ola Strand). 1 ex. Ruinen, Tysslingen, 18.5 (Olle Liljedahl). 1 ex. Ängfallet, Kvismaren, 22.6 (Zsombor Károlyi). 1 ex. Kilsgården, Kvismaren, 4.9 (Benny Fredriksson, Håkan Carlestam m.fl.). 1 ex. Västra rakan, Kvismaren, 12.9 (Magnus Friberg).

Pärluggla *Aegolius funereus*

Minst 31 olika individer hördes spela under våren. Vilket får anses som ett gott år. År 2010 hördes 32 st. och 2009 20 st. Under 2000-talet har antalet pendlat mellan 20 och 30 och arten får ses som tämligen sta-

bil i landskapet för att vara en sorkberoende ugglä.

Nattskärra *Caprimulgus europaeus*

Årets resultat på 64 spelande nattskärar speglar 2000-talets stabila ökning. Att 2010 uppvisade 71 och riksinventeringsåret 2007 85 st. spelande individer, förklaras troligen av vår skådaraktivitet snarare än att arten minskat lite sedan dess. I samband med många besök vid Oset kvälls- och nattetid när vi gästades av dvärgsumphönan upptäcktes även två nattskärar på lokalen vilket är högst ovanligt.

Noterbart: 2 ex. Rosenbergsstugan, Oset, 27.6–6.7 (Patrik Axelsson, Bengt Hansson, Zsombor Károlyi m.fl.). 1 ex. Snavlunda, Lindbacka, 24.8 (Bernt Bergström). 1 ex. Norrbyås, Kvismaren, 29.8 (Johan Månsson, Magnus Friberg).

Kungsfiskare *Alcedo atthis*

Inga konstaterade häckningar detta år. Indicier på häckning har framkommit från sjön Tysslingen och Svartån söder om sjön. Vidare bör häckning ha kunnat ske vid Kvismare kanal. Ensamma kungsfiskare har setts hela sommaren i dessa områden. Och att arten dyker upp i Lillån vid Oset under eftersommaren brukar tyda på häckning längre upp i Svartåns vattensystem. En försiktig gissning slutar på 2–3 par i landskapet.

Noterbart: 1 ex. lockläte Tysslingen, Södra, 28.3 (Gigi Sahlstrand). 1 ex. Rynningeviken 1.4 (Leif Sandgren). 1 ex. Vintrosa 17.4 (Helny Olsson). 1 ex. Kvismaren 18.4–5.5 (Björn Ander, Håkan Carlestam m.fl.). 1 ex. Södra tornet, Tysslingen, 7.5–16.6 (Stefan Göransson, Lennart Eriksson m.fl.). 1 ex. lämpl biotop Sälvens naturreservat, Hidinge kyrka. 9.5 (Leif Pernstig). 1 ex. Lötensplattformen, Kvismaren, 1–29.7 (Anders Jacobsson, Anders Karlsson m.fl.). 1 ex. Lillåns mynning, Oset, 5.7 (Ronnie Lindqvist). 1 ex. Södra tornet, Tysslingen, 22.8 (Lennart Eriksson, Leif Eckmann). 1 ex. Lillåns mynning, Oset, 29–30.8 (Per Wedholm, Anders Jacobsson m.fl.).

Härfågel *Upupa epops*

Tre år utan fynd innan det var dags igen för tuppkam i landskapet. Årets fågel hittades av lokalbefolkningen flera dagar innan någon skådare fick se den vilket ofta är fallet med just denna spektakulära art.

1 fynd: 1 IK Dimbo 13–14.11 (Stickan Hallemark, Magnus Friberg m.fl.).

Gråspett *Picus canus*

Inga observationer under häckningstid detta år. En trummande hane i Garphyttans nationalpark är det hetaste beträffande häckning vi noterat under året. Under våren sågs troligen sju honor och fyra hanar med reservation för antalet honor

Rödhake

Foto: Torbjörn Arvidson

som kan vara något lägre. Minst fem är dock helt säkert. Under hösten fyra honor och tre hanar.

Vår: 1 hane f.d. Missionshuset, Arvaby, 1.1–13.3 (Helny Olsson m.fl.). 3 hona Flyhagen Ännabodavägen, Garphyttan, 1.1–30.3 (Benny Fredriksson m.fl.). 1 hona f.d. Missionshuset, Arvaby 3–12.1 (Helny Olsson m.fl.). 1 hane Solberga 21.1 (Lennart Ahlen). 1 hane Fågelåsen, Nysund, Nr, 21.1 (Sören Hedberg). 1 hona Västra Trollåsen, Frösvidal 5.2 (Andreas Tranderyd). 1 ex. spel/sång Övre P-platsen, Garphyttans nationalpark, 26.2–14.3 (Bosse Danielsson, Leif Östman, Kersti Östman m.fl.). 1 hona Berga, Villingsbergs Skjutfält 14.3 (Stikkan Hallemark, Peråke Grönwall). 1 hona Svinsjöstugan, Södra Kilsbergen 16.3 (Kent Halttunen). 1 ex Salem, Fågelåsen, Nysund, Nr, 26.3 (Leif Paakkonen).

Höst: 1 ex. Solberga 2.8 (Lennart Ahlen). 1 hona Flyhagen Ännabodavägen, Garphyttan, 25.9–22.10 (Benny Fredriksson m.fl.). 1 hona Solberga 13.10 (Lennart Ahlen). 1 hane Solberga 15.10 (Lennart Ahlen). 2 ex. f.d. Missionshuset, Arvaby, 21.10–31.12 (Helny Olsson m.fl.). 1 hane Hästhagsviken, Katrinelund, 6.12 (Anders Karlsson).

Tretåig hackspett *Picoides tridactylus*

Under vinter och vår sågs minst tre honor och två hanar i Garphyttans nationalpark och under höst och vinter en hona och en hane. Vid Markaskogen i Almby sågs enstaka exemplar både vår och höst. Nedan listas observationer från övriga landskapet. Inga påvisade häckningar har rapporterats under året.

Vår: 1 ad hane Lillåns samhälle, Örebro, 4–5.2 (Anders Bertebo, Marianne Sundqvist m.fl.). 1 ad hane Oset 8–9.2 (Patrik Strömberg, Stikkan Hallemark m.fl.). 1 hona Venen, Kägglan-området 26.2 (Bo Runesson). 1 hane Oset 3.3 (Bernt Bergström). 1 hane Porlan, Porla brunn, 5.3 (Ari Laine). 1 ex. lämpl biotop Iljanssjön, Fiskartorp, 8.3 (Åke Lorin, Jan-Olov Ragnarsson, Bernt Jerlström). 1 hane Oset - Rynningeviken 26.3 (Lennart Eriksson, Weine Erlandsson, Ingrid Åkerberg m.fl.). 1

hane Nordhaga, Porla brunn 31.3–14.4 (Ari Laine m.fl.). 1 hona Ormesta holme, Oset, 3.4 (Kjell Hammelin). 1 ad hane Fjugesta 10.4 (Mikael Snive). 1 ex. Lannafors f.d. skola, Vintrosa s:n, Vintrosa, 20.4 (Håkan Ellehammer).

Häckning: 1 ad lämpl biotop Gårdsjölägrät, Frösvidal, 27.5 (Michael Andersson). 1 ex Garphyttans nationalpark 28.5 (Kate Dahlgren). 1 hane lämpl biotop Atlasruta 10E3i (Hålsingsåsen) 7.6 (Albin Lundkvist). 1 ex färsk spår Hulta Medevi 25.6 (Nils-Åke Andersson). 1 hane upprörd, varnande Atlasruta 09F5a (Ämmeberg) 10.9 (Nils-Erik Ström).

Höst: 1 ex Lillåns samhälle, Örebro, 16.10 (Torbjörn Lindahl). 1 ex Rönneberget, Resta, 23.11 (Rune Eriksson). 1 ex Villingsbergs Skjutfält 18.12 (Anders Jonsson).

Berglärka *Eremophila alpestris*

En rapport finns vilken underkändes på grund av utebliven skriftlig rapport.

Rödstrupig piplärka *Anthus cervinus*

Helt enligt artens resvanor endast en vårrapport. Under hösten sedd ett tjugotal gånger med 1–2 exemplar vid Kvismaren och Oset. Perioden för noteringarna är 3.9–19.9.

Vår: 1 ex Södra tornet, Tysslingen, 13.5 (Thomas Eriksson).

Skärpiplärka *Anthus petrosus*

Tre noteringar på våren och tre på hösten speglar väl artens sparsamma uppträdande i landskapet.

Vår: 1 ex. Södra Tysslingen 20.4 (Ola Strand). 1 ex, Klåvudden, Harge. 25.4 (Hans Waern). 1 ex Klåvudden, Harge. 9.5 (Lage Johnson).

Höst: 1 ex, Rävången, Rynningeviken 1.10 (Jörgen Lindberg). 1 ex. str Linblommevägen 26, Stora Mellösa, 2.10 (Anders Karlsson). 1 ex. str Ässön 23.10 (Leif Sildén).

Forsärla *Motacilla cinerea*

Årets rapporterade häckningar och noteringar med häckningskriterier hamnade på 20 stycken vilket är det samma som fjolårets skörd. Dock har den pågående atlasinventeringen i landskapet gett minst fem nya lokaler. Med största sannolikhet uppgår landskapets bestånd av minst 35 häckande par. Reningsverket i Oset har även sistlidna vinter bidragit med ytterligare en midvinternotering.

Noterbart: 1 ex. Cementrännan, Oset 8.1 (Ola Strand, Leif Sildén).

Strömstare *Cinclus cinclus*

Endast en häckning med lyckat utfall rapporterad. Denna låga nivå beror säkert på bristande besök sommartid vid lämpliga lokaler. Få höstnoteringar och det i sin tur beror på öppet vatten överallt och därmed inga koncentrationer till våra sedvanliga vinterlokaler.

Rödhake *Erithacus rubecula*

Rödhaken har på de senaste 20 åren blivit en pålitlig vintergäst i landskapet. Att få höra en vinterrevirhävande sådan sitta och sjunga inom stadens hank och stör i december och januari känns alltid väldigt udda.

Men vi får väl vänja oss.

Vinter: 1 hane spel/sång Spångkärret, Ölen Nrk, 5.1 (Jan Korslid). 1 ex, spel/sång Södra allén, Örebro 22.11 (Bernt Bergström). 1 ex, spel/sång Almby, Örebro, 30.12 (Åke Pettersson). 1 ex, spel/sång Rosta, Örebro, 30.12 (Lennart Eriksson).

Blåhake *Luscinia svecica*

Under hösten sedd mellan 22.8 och 25.9 vilket är helt inom ramen för arten. Sent i juni sjöng en blåhake vid Kvismaren, tyvärr ganska otillgängligt.

Chansen är väl med tanke på datumet ungefär lika stor att det kan ha varit fråga om den vitstjärniga rasen. Vårens i vanlig ordning fåtaliga noteringar listas nedan.

Vår: 1 ex. Åslaholmen, Kvismaren, 8.5 (Anders Karlsson). 1 ex. Telludden 11.5 (Håkan Rotquist). 1 ex. spel/sång, ej häckning Nyängen, Kvismaren, 11.5 (Lage Johnson). 1 hane Lakdammarna, Rynningeviken, 12.5 (Lennart Eriksson).

Svart rödstjärt *Phoenicurus ochruros*

Ett mycket bra år för denna urbana tätting. Fyra säkra häckningar och tre troliga sådana är det i särklass bästa utfallet vi haft historiskt sett. Inga rapporter från tidigare frekventa häckningslokaler som Garphyttan och Frövi pekar på ett bestånd av 8 till 10 par i landskapet.

Häckning: 2 hane spel/sång Kvarntorps industriomr. 8.4–25.7 (Johan Åhlén, Hans Waern m.fl.). 1 häckning Tegeldammen, Hallsberg 30.4–11.8 (Björn Ander, Billy Lindblom m.fl.). 1

häckning Silot, Kumla 9.5–9.6 (Hans Waern, Jonas Engzell m.fl.). 1 ex spel/sång Stationen, Hallsberg 13.5–16.6 (Björn Wennberg, Billy Lindblom). 1 ex. permanent revir Örebro 27.5–7.6 (Bo Ståhl, Åke Lorin m.fl.). 1 ex. permanent revir, Hasselfors 2-6.6 (Albin Lundkvist). 1 häckning Fjugesta 16.7–2.10 (Anders Fransson, Michael Andersson m.fl.). 1 ad hona föda åt ungar Röfors 17.7 (Billy Lindblom).

Ringtrast *Turdus torquatus*

Endast sedd på våren vilket är typiskt för arten. Det finns bara en handfull höstnoteringar genom alla år i landskapet. Åtta till nio individer är ett tämligen lågt utfall, ett bra år ses det dubbla. Kvarntorpshögen bidrog inte med en enda ringtrastnotering och verkar ha tappat sin dragningskraft på arten.

Foto: Torbjörn Arvidson

Busksångare

Måne ringtrasten inte är intresserad av konst, utförsäkning eller trial alls.

Vår: 1 ex. Kilsmo 10.4 (Stig Enetjärn m.fl.). 1 2K hane Odlingen, Garphytteområdet, 15.4 (Benny Fredriksson, Helny Olsson m.fl.). 1 3K+ hona Odlingen, Garphytteområdet, 15–19.4 (Johan Åhlén, Berit Söderberg m.fl.). 1 hane Hässleberg, Vretstorp, 15.4 (Tage Carlsson, Björn Ander m.fl.). 1 ad hane Latorp 16.4 (Bernt Bergström). 1 hane Egersta, Tysslingen, 19.4 (Thomas Eriksson, Kent Halttunen m.fl.). 1 ex. Tomta, Hallsberg 22.4 (Billy Lindblom, KG Andersson). 2 hane Odlingen, Garphytteområdet, 3-6.5 (Stefan Göransson, Anders Bertebo m.fl.).

Rödvingetrast *Turdus iliacus*

Endast ett vinterfynd vilket kanske är det normala. Det dröjer nog flera år till innan vi får uppleva fjolårets massuppträdande igen.

Noterbart: 1 ex. Oset 25.12 (Tord Larsson).

Gräshoppsångare *Locustella naevia*

Ungefär 90 sjungande gräshoppsångare hördes sjunga mellan 7.5–25.7. Det är i nivå med övriga år under 2000-talet. Det måste ha rått gynnsamma sträckvindar under natten mellan 6-5 och 7.5 då inte mindre än sju exemplar noterades 7 maj.

Fenologi: 2 sjungande Rynningeviken 7.5 (Leif Sandgren m.fl.), 1 Björka lertag 7.5 (Jonas Engzell), 1 Vibysjön 7.5 (Björn Ander, Billy Lindblom), 1 Öby kulle, Kvismaren 7.5 (Albin Lundkvist), 1 Björka lertag 7.5 (Frank Tholfsson) och 1 Östra Kvismaren 7.5 (Johan Åhlén). 1 ex. Björkskogen, Oset 3.9 (Bo Ståhl).

Flodsångare *Locustella fluviatilis*

Bästa året sedan 2006 i landskapet. Elva individer noterades under juni och ett par av dessa höll ut in i juli. Flera av årets fåglar sjöng bara en dag. Tittar man tillbaks på tidigare år är det påfallande ofta som det noteras flera fåglar i ett begränsat område. I år gjordes en sådan notering i Kvismaren då det samtidigt sjöng tre fåglar inom några hundra meter. **11 fynd:** 1 sjungande Husön, Kvismaren 4-25.6 (Stefan Sandberg m.fl.), 2 Sörön, Kvismaren, 6-19.6 (Bernt Bergström m.fl.), 1 Iljanssjön, Fiskartorp, 11.6 (Nils Eriksson). 1 Segersjö åkermark, Segersjö, 13.6 (Lage Johnson). 1 Trystorp 14.6 (Albin Lundkvist). 1 Lakdammarna, Rynningeviken 16.6 (Stellan Anderson), 1 Gamla tippen, Oset 19.6–19.7 (Bo Ståhl m.fl.), 1 Uggebodda, Stortorp 24.6 (Ola Strand), 1 Köpbergabron, Odensbacken, 25.6 (Anders Jacobsson) och 1 Trystorp 26.6 (Albin Lundkvist).

Vassångare *Locustella luscinioides*

För två år sedan konstaterades första häckningen och i år ringmärktes en årsunge i början av augusti. Även om det inte går att säkerställa var årets ungfågel kommer ifrån så är det ett intressant fynd som möjligtvis indikerar häckning. Speciellt i kombination med de två sjungande fåglarna. Kvismare fågelstation kommer under 2012 att driva ett speciellt projekt för att ta reda på om vassångaren häckar i området eller inte. Vid Oset hördes två fåglar vid två datum, 16.5 och 21.5, vid övriga tillfällen hördes en fågel. Totalt noterades fem sjungande fåglar.

Noterbart: 1 1K ringm. Fågelsjön, Kvismaren, 9.8 (Craig Brookes, Daniel Hedenbo). 2 hane spel/sång Svartåns mynning, Oset, 27.4–22.5 (Åke Pettersson, Lennart Eriksson m.fl.). 2 hane spel/sång Östra Kvismaren 7.5–6.7 (Johan Åhlén, Craig Brookes m.fl.). 1 hane spel/sång Stentornet, Rynningeviken, 11–12.5 (Lennart Eriksson m.fl.).

Sävsångare *Acrocephalus schoenobaenus*

Ett par rejäla inventeringsinsatser är värda ett extra

omnämmande. En promenad mellan Fiskegebron och Öknabron samt trogna rundor i Björka lertag gav följande resultat:

Noterbart: 39 ex. permanent revir Björka lertag 28.5 (Hans Waern). 77 ex. spel/sång Kvismaren 1.6 (Craig Brookes, Magnus Persson).

Busksångare *Acrocephalus dumetorum*

Sällan har busksångaren varit så lätt att få in på årslistan i Närke som detta år. Hela sex olika fåglar kunde höras spela på olika håll i landskapet under juni-juli.

6 fynd: 1 ex. spel/sång Hidingsta 5-28.6 (*Stefan Göransson, Olle Liljedahl m.fl.). 1 2K+ hane spel/sång Snötippen, Oset, 5-8.6 (*Ola Strand, Håkan Ellehammer m.fl.). 1 ex, spel/sång Ullavidammen, Sköllersta 7.6 (Per Karlsson Linderum). 1 3K+ hane ringm Småbåtshamnen, Örebro, 14–19.6 (*Ove Ericsson, Lennart Eriksson m.fl.). 1 ex .spel/sång Råstasjön, Kvismaren 23.6–1.7 (*Leif Sildén, Anders Jacobsson m.fl.). 1 hane spel/sång Mariédamm 30.6 (Billy Lindblom).

Kärrsångare *Acrocephalus palustris*

Som vanligt har arten noga inventerats i Oset och Rynningeviken med resultatet att Oset hyste 20 sjungande hanar och Rynningeviken 16. Detta innebär en tangering av det högsta antalet någonsin med 36 sjungande hanar inom området. Noga räknat har också från övriga delar av landskapet 84 sjungande individer rapporterats in vilket innebär en totalsiffra för landskapet på 120. En rejäl ökning jämfört med föregående års 75 och i paritet med 2009 års 123 med andra ord. Lägg till detta ett antal som vi missar så har arten fortfarande en god utveckling i landskapet. Årets första respektive sista fynd redovisas här.

Fenologi: 1 ex. spel/sång Fiskege by, Kvismaren 20–21.5 (Johan Åhlén, Andreas Tranderyd). 1 1K ringm Stentornet, Rynningeviken 19.8 (Lennart Eriksson).

Rörsångare *Acrocephalus scirpaceus*

Även här får inventerarna ett extra omnämmande.

Noterbart: 12 ex. spel/sång Kvismaren 1.6 (Craig Brookes, Magnus Persson). 35 ex. permanent revir Björka lertag 17.6 (Hans Waern).

Trastsångare *Acrocephalus arundinaceus*

Sammanställningen är som följer: Oset: 7 sjungande hanar och 6 honor gav två lyckade häckningar som gav minst 3 ungar. Rynningeviken: 4 sjungande hanar och 5 honor gav minst 1 lyckad häckning med 4 ungar. Kvismaren: 14 sjungande hanar, 21 honor och 3 obestämda adulta fåglar fick ut 56 ungar. Segersjö: 13 sjungande hanar, 12 ho-

nor och 1 obestämd adult fågel fick ut 55 ungar. Förutom ovanstående kärnområden så hyste följande lokaler enstaka sjungande hanar: Björka lertag, Vibysjön, Gökriksudden, Göksholm, Katri-nelund, Djupviken och Tysslingen. En liten upp-gång för arten i landskapet efter några år med en dalande trend. Årets första fågel dök upp ungefär en vecka senare än normalt, den 8.5 vid Segersjö.

Höksångare *Sylvia nisoria*

Efter ett år utan fynd i landskapet så dök det i år upp hela fem ungfåglar som alla ringmärktes, fyra på Venan och en i Kvismaren.

5 fynd: 1 1K ringm Fågelsjön, Kvismaren 16.8 (Craig Brookes, Daniel Hedenbo). 1 1K ringm Venastugan, Rynningeviken 26.8 (Leif Sandgren, Lennart Eriksson). 1 1K ringm Venastugan, Rynningeviken 28–29.8 (Leif Sandgren, Per Wedholm). 1 1K ringm Venastugan, Rynningeviken 29.8 (Leif Sandgren, Anders Jacobsson). 1 1K ringm Venastugan, Rynningeviken 29.8–9.9 (Ola Strand, Leif Sandgren m.fl.).

Svarthätta *Sylvia atricapilla*

Efter ett par bistra vintrar i princip utan vinterfynd av arten var det så dags för två exemplar i slutet av året. Säkerligen var det fler som valde att stanna men eftersom snön lyste med sin frånvaro kom de aldrig fram till fågelborden och blev därmed oupptäckta.

Vinter: 1 ex. f.d. Missionshuset, Arvaby, 29.11 (Helny Olsson). 1 ad hane Lundby, Örebro, 24.12 (Fredrik Rydhagen).

Taigasångare *Phylloscopus inornatus*

Landskapets andra fynd hittades i fält och kunde dessutom dokumenteras, om än med ett suddigt foto-grafi. Fyndet gjordes på en fågel-skådares tomt vil-ket väl är den enda anledningen till att den hittades.

1 fynd: 1 ex. Flyhagen, Ånnabodavägen, Garphyttan, 20.9 (*Benny Fredriksson).

Gransångare *Phylloscopus collybita*

Sjungande gransångare under häckningstid rappor-terades under året från 18 olika lokaler i landskapet vilket är i paritet med de närmast föregående åren. Bästa häckningsindiciet kommer från Norrbärke där en fågel höll revir i en hel månad.

Häckning: 1 ex. spel/sång Norrbärke, Älgkärr, 10.5–10.6 (Kent Evertsson). 1 ex. spel/sång Sörbyvägen 19, Sörbyskogen 14.5 (Albin Lundkvist). 1 ex. spel/sång Segersjövikens, Segersjö, 14–16.5 (Ronny Nilsson, Lage Johnson m.fl.). 1 ex. spel/sång Dalmark 17.5 (Patrick Åström). 1 ex. spel/sång Björkhaga, Örebro, 23.5 (Daniel Dagnäs). 1 ex. Egersta, Tysslingen, 1.6 (Ulla Olsson, Torbjörn Larsson). 1 ex. spel/sång Katrinelund, Stora Mellösa, 2.6 (Anders Karlsson). 1 ex. spel/sång Latorp-sångarna, Latorpsbruk, 9.6 (Bernt Bergström). 1 ex. spel/sång

Vrana, Sköllersta, 10–14.6 (Per Karlsson Linderum). 1 ex. spel/sång Atlasruta 10E0i (Trystorp) 14.6 (Albin Lundkvist). 1 ex. spel/sång Bäckstigen 3, Ekeby, 17.6 (Andreas Sandberg). 1 ex. spel/sång Lången-området 25.6 (Åke Pettersson). 1 hane spel/sång Atlasruta 09F5E (Björnhaga) 26.6 (Billy Lindblom). 1 ex. spel/sång Gallabergssjön, Vretstorp, 29.6–3.7 (Tage Carlsson, Mårten Gustavsson). 1 ad hane spel/sång Fasttorp, Asker, 3.7 (Michael Andersson). 1 ex. spel/sång Atlasruta 09F7a (Skyl-lberg) 5.7 (Albin Lundkvist). 1 ex. spel/sång Yxnäsa udde, Se-gersjö, 6.7 (Anders Jacobsson). 1 ex. spel/sång, ej häckning Ormesta holme, Oset. 19.7 (Billy Lindblom, Albin Lundkvist).

Lövsångare *Phylloscopus trochilus*

Även detta år ett oktoberfynd av lövsångare som normalt sett lämnar oss i september månad. Årets första dök däremot upp i normal tid.

Fenologi: 1 hane spel/sång Reningsdammen, Rynningeviken, 16.4 (Linus Jonson). 1 ex. Segersjövikens, Segersjö, 2.10 (An-ders Jacobsson).

Mindre flugsnappare *Ficedula parva*

Hela 11 fynd av arten detta år vilket är det bästa resultatet under 2000-talet. Ett av dessa fynd var ett par som gick till häckning vid Ässkog sydost om Örebro och bara 100 meter därifrån satt en 2k hane och sjöng under samma period. Häckningsre-sultatet är dock okänt. Två honor sågs också under hösten och en ungfågel ringmärktes på Ässön.

11 fynd: 1 hane spel/sång Prinskullens naturreservat, Hammar, 14.5 (Leif Sildén). 1 hona Ormkärret, Kvismaren, 16.5 (Ulf Jor-ner, Bengt Jalsborn). 1 2K hane spel/sång Ässkog 23–30.5 (Hå-kan Johannesson, Erik Petersson m.fl.). 2 ad i par permanent revir Ässkog 23.5–22.6 (Per Wedholm, Håkan Johannesson m.fl.). 1 ex. lockläte Lövängen, Garphyttans nationalpark, 26.5 (Lennart Eriksson). 1 hona lämpl biotop Södra Tisaren 30.5 (Billy Lindblom). 1 ad hane Markasjön, Almby 2.6 (Håkan Jo-hannesson). 1 hane spel/sång Lustigkulle, Brevens bruk, 4-6.6 (Ronny Nilsson, Lennart Hellquist). 1 ad hona Gränsjö 406, Glanshammar 5.8–8.9 (Nils Eriksson). 1 ad hona Olshammar 16.8 (Nils-Erik Ström). 1 1K hane ringm Ässön 29.9 (Craig Brookes, Martin Carlsson).

Svensk GlasÅtervinning AB

Bidra till en hållbar utveckling
– återvinn ditt glas!

www.glasatervinning.se

Skäggmes *Panurus biarmicus*

Skäggmesen har det tuftt just nu i Närke efter två vargavintrar. Fynd under häckningstid gjordes vid Kvismaren, Oset och Segersjö. Landskapets enda kända lyckade häckning gjordes vid Åslaholmen i Kvismaren där ett par fick ut sju ungar. Inga vinterfynd finns inrapporterade.

Häckning: 1 häckning (7 ungar) bo, ägg/ungar Åslasjön, Kvismaren 13.7 (Craig Brookes, Bo Runesson m.fl.).

Pungmes *Remiz pendulinus*

Arten klamrar sig krampaktigt fast i landskapet trots att den är på gränsen att försvinna som häckfågel. Detta år fick ett par vid Fågelsjön, Kvismaren, fyra ungar på vingarna och förutom detta par fanns även en ensam hane i området. Ytterligare en hane byggde bo vid Venakullarna, Rynningeviken, men detta blåste tyvärr ner och hanen försvann. Efter den 24.5 gjordes inga observationer vid Rynningeviken eller Oset.

Sommargylling *Oriolus oriolus*

Precis som föregående år två fynd vilket är normalt och i vanlig ordning rörde det sig inte om långstandande individer utan de hördes bara under en dag.

2 fynd: 1 hane spel/sång, ej häckning Grodgölen, Rynningeviken, 2.6 (*Leif Sandgren m.fl.). 1 hane spel/sång, ej häckning Ekåsens naturreservat, Hackvad, 11.6 (Sune Johansson, Berit Söderberg, Ronnie Nederfeldt).

Törnskata *Lanius collurio*

I likhet med till exempel näktergalarna kom de första törnskatorna för året ovanligt sent under 2011. Normalt sett dyker de första upp en dryg vecka in i maj medan vi detta år fick vänta ytterligare två veckor. Jämfört med 2010 då den första noteringen gjordes redan den 3.5 skiljer det nästan tre veckor. Barnkammaren i sydvästra delen av landskapet i slutet av juli förtjänar också ett extra omnämnande.

Häckningar: 14 ad i par föda åt ungar Grönsjöbäcken, Stora Rankemossen, 29.7 (Magnus Friberg). 20 pull pulli/nyligen flygga Grönsjöbäcken, Stora Rankemossen, 29.7 (Magnus Friberg).

Fenologi: 1 hane Killingeåkern, Kvismaren, 23.5 (Magnus Friberg).

Varfågel *Lanius excubitor*

En konstaterad häckning av varfågel på ett hygge på östra sidan av sjön Ölen har rapporterats i år.

Trastsångare

Foto: Torbjörn Arvidson

Troligen en av de sydligaste häckningarna i landet detta år. För övrigt fynd i normal omfattning.

Häckning: 2 ad i par föda åt ungar Ölen Nrk 28.7 (Jan Korslid). 1 pull pulli/nyligen flygga Ölen Nrk 28.7 (Jan Korslid).

Nötskrika *Garrulus glandarius*

Precis som föregående år redovisas den högsta sträcksumman från hösten. Två siffror från samma datum och från de två ändarna av Hemfjärden.

Noterbart: 180 ex. str Venastugan, Rynningeviken 24.9 (Leif Eckmann). 82 ex. str Ässön 24.9 (Leif Sildén).

Nötkråka *Nucifraga caryocatactes*

Under häckningstid har observationer precis som föregående år gjorts på ett tiotal lokaler vilket är normalt jämfört med de senaste åren. En lyckad häckning med föda åt ungar har rapporterats från Brotorp, Hidinge. Vid den klassiska matningen i Flyhagen, Garphyttan, sågs som mest fyra olika individer samtidigt.

Råka *Corvus frugilegus*

Två vinterfynd gjordes i årets början och en vecka in i mars månad började vårsträcket för arten. Tre observationer under häckningstid och de två som gjordes på gränsen till Västmanland skulle ju kunna vara indikation på häckning i närheten. Samtliga rapporter om fler än fem exemplar redovisas och årets sista observation gjordes sedan en vecka in i november.

Sommar: 1 2K Åkerby gård, Tysslingen, 6.5 (Thomas Eriksson). 1 ex. Ervalla station 2.6 (Erik Petersson). 1 ex. Kvarndammen, Frötuna, 22.6 (Erik Petersson).

Vinter: 1 2K Västra Kvismaren 26.1–6.3 (Gunnar Nilsson, Bernt Bergström m.fl.). 1 ex. Oset 27.1 (Ola Strand).
Noterbart: 10 ex. Västra kröken, Kvismaren 20.3 (Ove Pettersson). 9 ex. str NO Bondevrak 637, Segersjö 20.3 (Lage Johnson). 7 ex. Öby kulle, Kvismaren 22.3 (Magnus Friberg). 13 ad Almbyängen, Oset, 10.10 (Åke Pettersson). 11 ex. Kilsgården, Kvismaren, 14.10 (Johan Månsson). 8 ex. Rysjön, Kvismaren 23.10 (Magnus Friberg). 12 ex. str SV Ormesta holme, Oset, 23.10 (Lennart Eriksson).

Svartkråka *Corvus corone corone*

En rapport finns vilken underkändes på grund av utebliven skriftlig rapport.

Bofink *Fringilla coelebs*

Början av året med rejält bister vinter innebar en hel del fynd av bofinkar vid fågelbord medan årets slut utan snö och kyla gjorde att de inte behövde ta sig till fågelbord för att hitta mat. Endast två fynd gjordes under december månad.

Noterbart: 2 ex. Sticksjö 1-31.12 (Tommy Sundqvist). 3 hane Rönneberget, Resta 18.12 (Rune Eriksson).

Ob. bo-/bergfink *Fringilla sp.*

Årets bästa sträckdag blev en rejäl sådan och vi får gå tillbaka till 2005 för att hitta något liknande.

Noterbart: 134000 ex. str Åssön 25.9 (Ola Strand, Leif Sildén).

Bergfink *Fringilla montifringilla*

Precis som med bofinken fanns enstaka bergfinkar kvar på flera lokaler under årets början medan december månad bara bjöd på två fynd av arten.

Noterbart: 2 ex. Garphyttan 8.12 (Mårten Gustavsson). 1 ex. Norra Folkavi 9.12 (Kent Halttunen).

Vinterhämpling *Carduelis flavirostris*

Efter ett år med flera större flockar och ett flertal vinterfynd blev 2011 betydligt sämre. Endast en flock på mer än 50 exemplar noterades under året och vinterfynden begränsade sig till en långstannade individ i början av året samt tre mindre flockar under december månad.

Vinter: 1 ex. Näsby, Örebro, 21.2–5.3 (Per Wedholm, Stickan Hallemark m.fl.). 5 ex. St. Sättra, Atleverket

10.12 (Bo Ståhl). 3 ex. Brantströms gränd, Nasta,, 14.12 (Åke Lorin). 10 ex. Ormestaängarna, Oset, 25.12 (Joakim Johansson).

Noterbart: 100 ex. Bästa åkrar, Kvismaren, 14.4 (Håkan Carlestam).

Brunsiska *Carduelis flammea cabaret*

Från fjolårets rejäla uppsving i rapportering av rasen till endast två rapporter detta år. Kan tyckas lite märkligt med tanke på att dessa många gånger är mer lättidentifierade än snösiskor och säkerligen ingår i flera siskflockar än desamma. Hade de klas-sats som en egen art hade det sett annorlunda ut. Fortsätt att rapportera alla brunsiskor!

2 fynd: 1 ex. Flyhagen Ånnabodavägen, Garphyttan, 1.1 (Johan Åhlén, Lage Johnson). 2 ex. Fågelåsen, Nysund Nrk, 8.12 (Ola Strand).

Snösiska *Carduelis hornemanni*

År 2011 innebar 13 fynd av 18 individer vilket får ses som ett mellanår. Fynden fördelas relativt jämt mellan förår och efterår och samtliga rapporterade snösiskor listas här.

13 fynd: 1 ad hane Hagaby, Örebro, 6-9.1 (Andreas Sandberg, Anders Kronhamn m.fl.). 1 ex. Adolfsberg, Örebro, 13.1 (Bernt Jerlström). 1 ex. Näsby, Örebro, 18.1–26.2 (Per Wedholm, Ann-Margret Elmroth m.fl.). 1 ex. Tallbacka Majas väg 12, Norra Bro, 31.1 (Marianne Johansson, Åke Johansson). 1 ex. Blåklintstigen 2, Örebro, 28.2–1.3 (Lennart Eriksson). 1 ex. f.d. Missionshuset, Arvaby, 1.3 (Helny Olsson). 2 ex. Skalltorp, Ämmeberg, 6.4 (Nils-Erik Ström). 1 ad honf Bondevrak, Segersjö, 22.10 (Lage Johnson). 1 1K Vallnäs vägen 3, Örebro, 30.10 (Bengt Jalsborn). 2 ex. (1 hona+1 1K) Bondevrak 637, Segersjö, 9.11 (Lage Johnson). 1 1K Cementtrännen, Oset, 2.12 (Owe Persson). 1 1K Örebro universitet 5.12 (Ola Strand). 2 i par Brantströms gränd, Nasta, 25.12 (Åke Lorin, Torbjörn Lorin).

Törnskator

Foto: Anders Jonsson

Bändelkorsnäbb *Loxia leucoptera*

Definitionen på en invasionsart stämmer oerhört överens med bändelkorsnäbbarnas uppträdande i landskapet. Från ett ynka fynd 2010 till hela 31 fynd av 124 ex. 2011. Samtliga fynd listas nedan och lägg märke till koncentrationen under perioden slutet av juli till slutet av september.

31 fynd: 1 ex. Svennevad 24.7 (Andreas Gullberg). 14 ex. Björktjärn, Garphyttan, 29.7 (Helny Olsson). 1 ex. Bäckstigen 3, Ekeby, 30.7 (Andreas Sandberg). 6 ex. Dampudden, Svennevad, 30.7 (Andreas Gullberg). 1 honf Göksholm 31.7 (Anders Jacobsson). Max 7 ex. Sörby, Hackvad, 31.7–1.8 (Helny Olsson, Roland Ekerblom m.fl.). 1 ex. Markasjön, Almby, 1.8 (Håkan Johannesson). 2 ex. (1 hane + 1 honfärgad) str SV Venastugan, Rynningeviken, 3.8 (Lennart Eriksson). 2 i par Hjälmarsberg 3.8 (Åke Jalo). 4 ex. str S Gränsjö, Glanshammar, 8.8 (Nils Eriksson). 10 ex. Strandpromenaden, Rynningeviken, 13.8 (Lennart Eriksson). 4 ex. Blåklintstigen 2, Örebro. 13.8 (Lennart Eriksson). 3 ex. (1 hane + 2 honfärgade) Glanshammar 14.8 (Nils Eriksson). Totalt 14 ex. str SV Ässön 14.8 (Leif Sildén, Ola Strand). 2 ex. Venastugan, Rynningeviken, 14.8 (Leif Sandgren). 1 ex. Stortorget, Örebro, 17.8 (Leif Sildén). 2 hona str SV Linblommavägen 26, Stora Mellösa, 17.8 (Anders Karlsson). 1 2K+ hane Hammarkullen, Kvismaren, 17.8 (Magnus Friberg). 6 ex. Bondevrak 637, Segersjö, 18.8 (Lage Johnson). 8 ex. str SV Bondevrak 637, Segersjö, 21.8 (Lage Johnson). 3 ex. Kantarellstigen 6, Åsbro, 21.8 (Kent Larsson). 5 ex. (3 hane + 2 honfärgade) Irvingsholm, Tysslingen, 23.8 (Nils Hultman). 1 ex. Gässjömossen 25.8 (Lennart Ahlen). 2 ad hane Bondevrak 637, Segersjö, 30.8 (Lage Johnson). 2 ex. Oset 4.9 (Nils Hultman, Maria Flykt m.fl.). 1 ex. Ärnäset 5.9 (Ralf Lundmark). 2 i par Västra Mark, Örebro, 15.9–2.10 (Lennart Eriksson, Stefan Karlsson m.fl.). 1 ex. Hidingsta 17.9 (Åke Pettersson). 1 ex. str SV Venastugan, Rynningeviken, 23.9 (Lennart Eriksson). 1 honf Tybblebacken, Asker, 1.10 (Åke Pettersson). 5 ex. str N Eriksholm, Hällabrottet, 6.11 (Håkan Persson).

Mindre korsnäbb *Loxia curvirostra*

Under perioden 30.7–25.9 gjordes ett flertal observationer av flockar med tydlig sträckrörelse vilket känns igen även från bändelkorsnäbbarna och de större korsnäbbarna. Samtliga flockar på tio exemplar eller flera under denna period redovisas nedan.

Noterbart: 45 ex. str Pers hög, Rynningeviken, 30.7 (Lennart Eriksson, Leif Sandgren). 12 ex. str Ässön 31.7 (Leif Sildén). 12 ex. str SV Venastugan, Rynningeviken, 3.8 (Lennart Eriksson). 20 ex. str Ässön 12.8 (Daniel Hedenbo). 18 ex. str V Ormesta gård 13.8 (Åke Pettersson). 50 ex. str SV Ässön 14.8 (Ola Strand, Leif Sildén). 10 ex. str Venastugan, Rynningeviken, 14.8 (Leif Sandgren). 12 ex. str V Uggelboda, Stortorp, 15.8 (Ola Strand). 32 ex. str S Ässön 16.8 (Albin Lundkvist). 135 ex. str Ässön 21.8 (Leif Sildén). 25 ex. str SV Ässön 25.9 (Ola Strand, Leif Sildén).

Större korsnäbb *Loxia pytyopsittacus*

Endast 25 inrapporterade observationer av arten

under året. Noterad under häckningstid på ett tiotal platser men endast en häckning är konstaterad. En mindre sträckrörelse kunde märkas under augusti och september månad. Noterbart är också att inga vinterfynd gjordes vare sig i början eller i slutet av året. Hur vanlig är egentligen arten som häckfågel i landskapet? Nedan ses alla rapporter.

Noterbart: 5 ex. (1 hane + 4 honfärgade) Fiskinge 219, Tybblebacken, 6.3 (Johan Åhlén). 2 ex. Hällsjön, Villingsbergs Skjutfält 17.3 (Benny Fredriksson). 2 ex. Kungshall, Lekhyttan, 19.3 (Benny Fredriksson). 2 i par Riseberga kloster, Fjigesta, 9.4 (Runo Edholm). 4 ex. lämpl biotop Sör-Gässlingen, Södra Kilsbergen, 13.5 (Patrick Åström). 1 ex. Ässkog 26.5 (Åke Pettersson). 2 ex. Dovrasjödalen 29.5 (Åke Pettersson). 2 i par i lämpl. häckbiotop Atlasruta 10E1g (Baggetorp) 3.6 (Albin Lundkvist). 2 i par lämpl biotop Atlasruta 09E4i (Bäckaskog) 5.6 (Nils-Erik Ström). 1 häckning bo, ägg/ungar Atlasruta 10E1g (Baggetorp) 18.6 (Albin Lundkvist). 1 ad hane Tornet, Skagershultamosen 12.7 (Johan Åhlén). 1 ex. lämpl biotop Skiren, Tiveden, 30.7 (Michael Andersson, Bo Ståhl). 2 ex. Berga, Villingsbergs Skjutfält, 30.7 (Ronnie Lindqvist). 5 ex. (2 hane +3 honfärgade) Nedre Utsikten (Ättestupan), Garphyttans nationalpark, 3.8 (Helny Olsson). 5 ex. str SV Uggelboda, Stortorp, 3-7.8 (Ola Strand). 7 ex. str SV Uggelboda, Stortorp, 7.8 (Ola Strand). 3 ex. Bondevrak 637, Segersjö, 27.8 (Lage Johnson). 1 ex. lämpl biotop Atlasruta 09F5a (Ämmeberg) 10.9 (Nils-Erik Ström). 2 i par str S Sörbyvägen 19, Sörbyskogen, 23.9 (Albin Lundkvist). 8 ex. str SV Ässön 25.9 (Ola Strand, Leif Sildén). 2 i par Bruna Bergen, Breven/Kilsmo-området 25.9 (Anders Jacobsson). 1 honf Bondevrak 637, Segersjö, 31.10 (Lage Johnson). 2 ex. Guntjugan, Villingsbergs Skjutfält, 4.11 (Mattias Pozsgai). 2 ex. Långbro kyrka, Örebro, 4.11 (Anders Karlsson). 1 ex. Kumlasjön, Kumla, 5.11 (Hans Waern).

Rosenfink *Carpodacus erythrinus*

Som en datumflyttare av rang dök den första rosenfinken punktligt upp i landskapet den 14.5. Under häckningstid noterades sedan 65 sjungande hanar vilket är en minskning jämfört med föregående år men ändå en bra siffra. Den 1.6 hördes sex olika hanar sjungande samtidigt i Oset. När juli månad är över och de sjungande fåglarna tystnat så görs i princip inga observationer av arten längre. Endast en rapport efter det under 2011.

Fenologi: 1 ex spel/sång Lakdammarna, Rynningeviken, 14.5 (Anders Kronhamn, Johan Månsson). 2 ex. Kvismaren 10.8 (Daniel Hedenbo).

Noterbart: 6 hane spel/sång Gamlatippen, Oset, 1.6 (Åke Lorin).

Tallbit *Pinicola enucleator*

Endast tre fynd under året av totalt 18 individer är betydligt färre än de närmast föregående åren. Troligen delvis beroende på att den bistra vintern i årets början gjorde att många fåglar dukade under och att vi inte befinner oss i lämpliga biotoper.

Snösparv

Foto: Anders Jonsson

3 fynd: 1 ex. Brevens bruk 8.1 (Ola Strand, Leif Sildén). 16 ex.. Brevens bruk 23.1 (Leif Sildén). 1 ex Berga, Villingsbergs Skjutfält 6.2 (Berit Söderberg, Ronnie Nederfeldt).

Lappsparv *Calcarius lapponicus*

Låga antal av denna art under året men väl spridda med lika många vinterfynd som höstfynd. Jämfört med de senaste åren ett normalt uppträdande sånär som på att vinterfynd inte hör till vanligheterna. Samtliga observationer ses nedan.

Vinter: 2 ex, Stora Mellösa 2.1 (Ola Strand, Leif Sildén). 1 hane Lötén, Kvismaren 5.2 (Johan Åhlén). 2 ex. Västra rakan, Kvismaren, 12.2 (Magnus Friberg). 1 ex. Berga, Villingsbergs Skjutfält 27.2 (Benny Fredriksson, Bengt Karlsson).

Vår: 6 ex. Södra tornet, Tysslingen 10.3 (Lennart Eriksson). 3 ex. Blacksta, Tysslingen, 13.3 (Helny Olsson). 1 ex. Västra rakan, Kvismaren, 15.3 (Magnus Friberg). 1 ex. Löténplatt-formen, Kvismaren 11.4 (Per Karlsson Linderum). 1 ex. str NO Romarebäcken, Hällabrottet, 13.4 (Håkan Persson). 1 ex. Råstasjön, Kvismaren, 30.4 (Anders Karlsson). **Höst:** 1 ex. Hjälmarsholms åkermarker 5.9 (Ralf Lundmark). 1 ex. Strandpromenaden, Rynningeviken, 8.9 (Lennart Eriksson). 1 ex. Fornskinnåkrarna, Kvismaren, 1.10 (Kent Larsson, Anders Jacobsson m.fl.).

Snösparv *Plectrophenax nivalis*

De senaste tre åren har varit bra när det gäller observationer av snösparv i landskapet och 2011 är inget undantag och blir således det fjärde bra året i rad. Andra halvan av mars månad bjöd på flera observationer av rejäla flockar i Kvismaren och Tysslingen.

Noterbart: 60 ex. Västra kröken, Kvismaren, 19.3 (Anders Jacobsson, Magnus Friberg). 250 ex. Ruinen, Tysslingen, 19.3

(Helny Olsson). 60 ex. Gräve kyrka, Tysslingen, 19.3 (Ove Pettersson). 100 ex. Södra tornet, Tysslingen, 21.3 (Lennart Eriksson). 40 ex. Södra tornet, Tysslingen, 30.3 (Lennart Eriksson, Ove Ericsson). 60 ex. Södra tornet, Tysslingen, 2.4 (Leif Eckmann).

Ortolansparv *Emberiza hortulana*

Arten inventerades precis som föregående år vid Kvismaren och årets resultat ledde till bedömningen att sex par häckade framgångsrikt i området. De enda två observationerna som gjorts av arten utanför kärnområdet vid Kvismaren under året ses nedan.

Noterbart: 1 hane spel/sång Ullavi, Sköllersta, 29.4 (Per Karlsson Linderum). 1 hane spel/sång Atlasruta 09E4i (Bäckaskog) 2-5.6 (Nils-Erik Ström).

Videsparv *Emberiza rustica*

Första fyndet av arten i landskapet på tio år! Sakerligen förbisedd men numera en mycket ovanlig gäst i våra marker.

1 fynd: 1 1K ringm Venastugan, Rynningeviken, 29.8 (*Leif Sandgren).

Sävparv *Emberiza schoeniclus*

Den bistra vintern 2010/2011 innebar tydligen att inga sävparvar klarade av att stanna då inga fynd gjordes. I slutet av året gjordes däremot ett vinterfynd i Oset.

Vinter: 1 ex Reningsverket, Oset, 25.12 (Joakim Johansson). ◀

Önskning med problem

Önskade mig en svartvingad glada
Men det blev en svarthalsad dopping
vid rapporteringen på Svalan
som ett hököga ändrade till det rätta
en svarthakedopping

Marianne Johansson

Sommarskådning?

Atlasinventering

Nu när sommaren kommit och vårens fågel-skådande lugnat ner sig lite, har den bästa tiden kommit för att hjälpa till med atlasinventeringen. Alla kan bidra med sina iakttagelser på ett enkelt sätt, utan att ta ansvar för en hel atlasruta. Många har redan gjort det, och vi riktar ett stort tack till alla er som redan tagit för vana att rapportera sina fågelobservationer med häckningskriterier.

Det finns stora mängder rapporter om häckande fåglar i de olika atlasrutorna, men ändå saknas mycket. Framför allt borde det finnas mer rapporter om vanliga häckfåglar. I många rutor finns det t ex inga rapporter om häckande talgoxar, skator och lövsångare, för att nämna några arter.

Därför vill vi uppmana dig som läser det här att hjälpa till.

Rapporterar du själv på Artportalen-Svalan, tänk på att även vanliga fåglar som visar att de häckar där du varit, ska rapporteras in med något av de häckningskriterier som finns under

rubriken "Aktivitet".

Är du inte rapportör, ring till någon av oss i atlasinventeringsgruppen och berätta om dina iakttagelser så rapporterar vi in dessa.

Allt är av intresse och här är några få exempel, det finns många, många fler:

-Använda skatbon.

-Ladusvalor, hussvalor och tornseglare som besöker bon.

-Blåmesar i fågelholk.

-Svartvit flugsnappare i fågelholk.

-Ringduvor i risbon.

-Fiskmåsar med bo på tak eller i mer naturliga omgivningar.

-Alla fåglar som bär på mat till sina ungar i näbben.

Hjälp till du också, och naturligtvis hjälper vi dig att komma igång om du är intresserad av en egen atlasruta.

Arbetsgruppen för Atlasinventeringen

Ronnie Lindqvist 070-262 14 17

Michael Andersson 0730-52 36 75 ◀

Skänk vinster till månadslotteriet!

Vi behöver nya vinster till lotteriet vi har vid våra inomhusmöten. Inte så stora och dyra utan t ex ett paket kaffe, böcker, någon pryl för vår fågnad och nytta, fågelmat som talgbollar, solrosfrön och jordnötter. Hela vinsten går direkt in i föreningskassan.

Ansvarig är Bengt Jalsborn, tel 019-12 70 80. Det går att lämna vinster vid varje månadsmöte.

Ett stort tack på förhand!

Styrelsen

Kunskap
kan orsaka
ökad
kompetens.

NATUR

BOKHANDELN

www.naturbokhandeln.se

info@naturbokhandeln.se
tel. 0485 - 444 40
Stenhusa gård
Lilla Brunneby 106
386 62 Mörbylånga

OBSat i Närke marker perioden februari - maj

Hans Waern

Ett godtyckligt urval av noteringar från rapportsystemet Svalan. Inriktningen ligger på sällsynta fåglar, avvikande mängder eller udda tidpunkter för vanligare arter. Kort sagt - en skvallerspalt i god veckotidningsanda. Urvalet är således helt subjektiv och artikeln bör därför inte citeras i andra alster om fåglar i Närke.

Då har åter en vår passerat. En händelserik vår med många fynd av sällsyntare arter, vilket alltid är trevligt.

Andfåglar - flamingor

Mindre sångsvan har setts vid Rånnestamaden, Tysslingen, från 10 till 24 mars med som mest 15 ex. 20 mars. 20 sågs den 15 mars vid Egersta, Tysslingen. Vid Kvismaren har arten setts från 17 mars till 26 april. Största ansam-

lingen där var 4 ex. **Bläsgås** har under mars och april regelbundet setts vid Kvismaren, Tysslingen, Vibysjön, Oset och Rynningeviken. Största flockarna, 150 ex., sågs den 21 april vid Kvismaren. Vid Tysslingen innehöll den största flocken 160 ex. den 26 april. Även **spetsbergsgås** är flitigt rapporterad ifrån flera lokaler. Största antalet noterades den 18 mars, då hela 317 ex inräknades vid Kvismaren. En **fjällgås** har setts både vid Oset och Rynninge-

Bronsibis

Foto: Lars-Olof Landgren

viken mellan 23 mars och 25 maj. En **stripgås** sågs 7 mars vid Oset. 2 ex. **gravand** har setts vid Rysjön, Kvismaren, 16 april. Förmodligen samma exemplar som dagen därpå sågs vid Boglundsängen. Där blev de kvar till den 27 april. Skaran ökade till 10 ex. den 23 april. Ett ex. sågs där även den 20 maj. En **blåvingad årta**, hane, sågs i Rysjön och Fräknabotten, Kvismaren, 15-16 maj. **Rostand** sågs vid Hammarmaden, Kvismaren, 22 maj. Förmodligen samma individ som dagen därpå fanns vid Sankängen, Vibysjön. Där var den kvar vid periodens utgång. **Amerikansk kricka** uppehöll sig vid Sankängarna, Vibysjön, från 9 april till 24 april. Vid Sjölandet, Oset sågs ett ex. mellan 17 och 23 april. Ett tredje fynd gjordes vid Södra Tysslingen 27-28 april, av ett ex. Ytterligare en raritet, **vitögd dykand**, fanns vid Rysjön, Kvismaren, mellan 17 april och 6 maj. **Bergand** sågs med 2 ex,

den 29 april och med 4 ex. 6 maj vid Klåvudden, Vättern. Den 15 maj iaktogs ett ex. vid Boglundsängen och 16 maj ett ex. vid Södra tornet, Tysslingen. En **alfågel** observerades 17 april i Rysjön, Kvismaren, och 2 ex. vid Klåvudden 23 april. **Ejder** har noterats vid Klåvudden 9 april med 12 ex., den 5 och 6 april 2-3 ex. vid både Nydalen och Klåvudden och en hane 18 april vid Boglundsängen. 1-5 ex observerades vid Nydalen

28-29 april och 5 maj. Vid Klåvudden sågs 1-5 ex 28-29 april samt 1 och 6 maj. **Sjöorre** har setts regelbundet från 15 april perioden ut vid Klåvudden och Nydalen. Största flocken sågs vid Klåvudden 23 april med 110 ex. Utanför Vättern sågs 22 april två ex. vid Vårbo, Skagern. Även **svärta** är regelbundet observerad vid både Nydalen och Klåvudden, från 15 april perioden ut. Utanför Vättern sågs 2 ex. vid Svalnäs, Tysslingen, 16 april. En **vak-tel** hördes vid både från Södra tornet och Gräve by, Tysslingen, 23 maj och ett ex från Örebro 24 maj. En **svarthalsad dopping** är sedd ifrån Ekbacken, Oset, 22 maj. **Agretthäger** sågs vid Södra Tysslingen 14-16 april. Kanske var det den som sedan fanns vid Boglundsängen 16-17 april. Vid Åslaholmen, Kvismaren, sågs ett ex. 15 april. Även Oset fick besök av arten 17 april. Vid Fiskingemaden sågs 2 ex. 21-22 april och ett ex. 26 maj vid Sottern.

Rostand mellan grågäss vid sankängen, Vibysjön

Foto: Torbjörn Arvidson

Vid Ormesta holme, Oset, fanns en **vit stork** 19 maj. Dagen därpå flög ett ex förbi vid Vårby, Skagern. En till raritet, **bronsibis**, besökte Rysjön, Kvismaren 28-29 maj.

Rovfåglar - vadare

En **brun glada** sågs vid Hammarmaden och Värstamaden, Kvismaren, 28 april och ett ex. 29 april vid Trystorps ekäng. En **röd glada** iaktogs vid Södra E2 - avfarten i Kumla 26 mars. Vid Åslaholmen, Kvismaren, sågs ett ex 14 april och ett ex. vid Venastugan, Rynningeviken, 27 april. Vid Menigasker, Kvismaren och vid Råstasjön sågs ett ex. vardera 28 april och ett vid Ekåsens naturreservat 2-10 maj. Vidare iaktog man vid Sankängen, Vibysjön, ett ex 3, 10, 27 och 31 maj. En **stäpphök** sågs 10-15 maj vid Södra Tysslingen, en **ängshök** 21 maj vid Åslaholmen och Hammarmaden, Kvismaren. En **aftonfalk** fanns 11-15 maj vid Södra Tysslingen, och vid Mellanlången ett ex. 18 maj. **Kornknarr** hördes vid Husön, Kvismaren 20 maj och vid Björka Lertag ett 20 och 23 maj. Ett ex. hördes vid Ytterby 21 maj och ett från Ormkärssplattformen 23 maj. Den 30 maj hördes ett ex. vid Granhammar, Vintrosa, och ett ex. vid Göksvalla, Hidinge. **Fjällpipare**, 3 ex, har setts 11 maj vid Ängsholmen, Tysslingen. Tre ex 11-14 maj även vid Skatteby åkermark, Odensbacken. En stor flock på 30 ex. sågs 14 maj vid Genstorp, Viby. Vid Gällersta rastade 3 ex. 15 maj. Slutligen sågs arten vid Sörslätten, Kvismaren, 15-19 maj. Tre **kustsnäppor** sågs vid Boglundsängen 30 maj och vid Sankängen 2 **småsnäppor** 28 maj. **Spoysnäppa** rapporterades 31 maj från Boglundsängen med 3 ex. Två **myrsnäppor** sågs på Hammarmaden 19 maj. Även Sankängen, Vibysjön fick besök 27-31 maj med som mest

Kustlabbe

Foto: Torbjörn Arvidson

15 ex. En tidig **dvärgbeckasin** är rapporterad ifrån Sticksjö 14 mars. Samma lokal även 2 ex 18 april. Ett ex. fanns vid Bondevrak den 23 april. Vid Rånnestamaden hördes vardera ett ex. 23 april och 4 maj. Vid Svalnäsvindskyddet, Tysslingen, hördes 1-2 ex. 7-8 maj. Ett ex. vid Rävgångsmaden, Rynningeviken, 10 maj och lika många slutligen rapporterades från Hammarmaden, Kvismaren 22 och 24 april, samt 7, 13 och 19 maj. Vid Rånnestamaden hördes 1-13 maj 1-2 ex av **dubbelbeckasin**. Ett ex. hördes spela 19 maj vid Hammar-

Mindre flugsnappare

Foto: Magnus Friberg

maden, Kvismaren. En **rödspov** har setts vid Ormestaängarna, Oset, 4 april samt 8, 18 och 19 maj. Vid Kvismaren sågs arten vid Rysjön med ett ex. 4 april. Vid Hammarmaden, sågs 2 ex. 23-24 april samt 12-31 maj. En **myrspov** sågs vid Ormestaängarna, Oset, 21-28 april. Vid Kvismaren sågs ett ex. 13 maj vid Fiskingemaden och ett ex. 19 maj vid Hammarmaden. En **dammsnäppa** är sedd 4 maj i Rysjön. Vid Stora Röknen, Vättern, sågs 7 **smalnäbbade simsnäppor** 20 maj.

Labbar – ugglor

Vid Nydalen sågs en **kustlabb** vardera 28 april och 15 maj och vid Klåvudden ett ex. 29 april och 2 ex. 25 maj. Askersunds hamn fick ett besök av ett ex. 29 april. En **skröntärna** flög förbi Rysjön 20 maj. Även Närke fick flera fynd av **lappuggla**. Stenåsen, Kräcklinge, hade ett ex. 9 mars-9 april och Emmekärr, Harge, ett ex 24 mars-2 april. Slätten utanför Örebro ett ex 19 april-3 maj. Ett ex fanns även vid Täby 3 maj.

Nattskärror - trastar

En **berglärka** sågs 17-19 mars vid Bärsta åkrar, Kvismaren. Två **skärpiplärkor** rapporte-

ras från Sjölandet, Oset, 24 mars och ett ex. från Rynningeviken 11 april. En **rödstrupig piplärka** sågs 11 maj vid Björka Lertag. **Ringtrast** observerades från 15 april till 11 maj från 11 olika lokaler.

Sångare - kardinaler

En **vassångare** är rapporterad från Lötensplattformen, Kvismaren, 29 maj. En **busksångare** har hörts vid Råsta, Stora Mellösa 24-28 maj. Ett ex vid Gamla tippen, Oset, 29-31 maj. Vid Tysslingen hördes ett ex. vid Södra tornet 31 maj och ett ex. vid Ängsholmen 31 maj. En **flodsångare** hördes vid Lakdammarna, Rynningeviken 23-30 maj. Vid Rysjön, Kvismaren ett ex 23 maj. Vid Råstasjön ett ex 27 maj och slutligen ett ex vid Fallenparkeringen, Karlslund, 31 maj. Ett ex. **mindre flugsnappare** är observerat vid Husön 10 maj, ett ex i Sörön 18 maj och ett ex vid Garphyttans nationalpark 18-19 maj. En **sommargylling** hördes vid Vintrosa kyrka 24 maj och ett ex vid Ängfallet, Kvismaren 30 maj. En bändelkorsnäbb sågs i Sörbyskogen, Örebro 10 mars. Ett tidigt fynd av 12 **lappsparrar** från 1 mars observerades vid Näsby i Örebro. Vidare är den rapporterad från 7 lokaler under april. ◀

Sluta inte skjuta!!!

Ulf Jorner

Alla har vi våra favoriter, bland fågellokaler lika väl som bland ölmärken och bland mäniskor. Ställen som kanske inte når upp i nivå med Ölands södra udde eller Falsterbo, men dit vi gärna söker oss. För mig har Villingsbergs skjutfält blivit ett sådant område.

Det började inte så bra. När jag i början på se-

klet hade återupptagit mitt fågelskådande så beslöt jag att försöka hitta nattskärror i Kilsbergen. Jag fick några vaga beskrivningar, typ "Åk förbi Dammen ungefär två kilometer och ta sedan till höger. Efter några kilometer hittar du en liten väg in till höger. Du kan inte åka fel.". Jo, visst kunde jag det. Men på tredje försöket hittade jag en fin raksträcka med gles tallskog. Och hörde inte bara nattskärror utan också en sen pärluggla. Glad i hågen åkte jag hem. Och jag har sedan dess gjort åtskilliga misslyckade försök att hitta tillbaka till denna fantastiska plats. Som dock är som uppslukad av de blå bergen.

Ett lyft för mitt Kilsbergsskådande kom något oväntat som resultat av att jag följde med på mitt livs första NOF-exkursion, till Klåvudden. På hemvägen ritade och berättade näm-

KAMAKURA

10x25 MR3

välkommen in i butiken för övrigt sortiment

Förstklassiga kikare
för alla lägen!

Tubkikare
SP66ED Paket
inkl. 25x okular & väska

ligen Helny Olsson för Åke Lorin om en väg mellan Hällsjömossen och Berga som inte fanns på kartan. Det lät oemotståndligt! Jag tjuvtittade litet och nästa höst kontrollerade jag. Mycket riktigt, en fin väg som slingrade sig fram i en fantastisk natur. Och som jag fått lära mig: Stämmer inte kartan med terrängen så gäller terrängen. Denna försvunna väg har förresten visat sig fungera utmärkt för att imponera på medåkande. En lagom nonchalant kommentar om att den inte tycks finnas på kartan, men att vi väl kan se vart den leder, väcker garanterat den mest morgonsömliga medskådare.

Vad är då så speciellt med skjutfältet? Naturligtvis att det är en orörd natur ett par mil från storstaden Örebro. Man kan åka mil efter mil utan att möta någon, och utan att höra några människogenererade ljud. Det är som om man vore mitt ute i vildmarken, långt uppe i Norrland. Det kan knappast finnas någon liknande

vildmark i södra Sverige, utom kanske i mörkaste Småland.

Nja, förstås inte helt orörd. Att den är ett skjutfält syns naturligtvis. Ett antal skjutplatser och skjutmål med måleriska namn som Generalshöjden och Golfbollen hittar man med ojämna mellanrum. Men det är få kalhyggen och desto mer av avskjutna och halv uppbrända träd. Perfekta för fågellivet. Och så förstås vägnätet! Skjutfältet är genomkorsat av väl underhållna vägar, inte belagda eller breda, men fullt farbara. Snöröjda på vintern och ibland t.o.m. grusade. Ändå händer det förstås att man förbannar sin dristighet att ge sig ut med odubbade däck när man inser att en kombination av tö och kyla gjort de fina vägarna glashala. Men hittills, peppar, peppar, har det dock gått bra, om än långsamt och med tungan halvvägs utanför mun. Och så har jag tecknat en speciell räddningsförsäkring. "Vi hämtar din bil var som helst."

Fågellivet på skjutfältet är vare sig art- eller individrikt. Det har hänt att vi knappast sett en fågel. En minnesvärd dag såg Leif Haldorsson och jag vår första och enda fågel, en nötskrika, efter två timmar. Men det var en fantastisk utflykt ändå, för nysnön låg som på ett julkort överallt.

Men om det finns litet fågel så är de som finns desto intressantare. Och allra intressantast är det på vinter och förvår. Skjutfältet bjuder på både tjäder och orre, inte så att man snubblar över dem, men med en god chans att få fina observationer. Orrarna börjar spela redan på hösten – de ligger väl på träningsläger inför senvårens allvar – och det finns faktiskt en utmärkt plats att njuta av orrspel från bilen. Utmärkt också för att en bil inte stör fåglarna på långt när lika mycket som skådare till fots. Och jag har faktiskt en gång sett en tjäder spela från bilen. Bara en enda, och inte särskilt intensivt, men ändå. (Nej, jag tänker inte skriva ut var dessa platser finns; det kan bli ont om P-platser.)

Andra arter som man har en chans – men vis-
sa år en förvånansvärt liten chans – att se är
korsnäbbar. I regel mindre dito, men om man
har tur och dessutom kommer så nära att man
kan skilja arterna åt
också större. En få-
gel som det däremot
är omöjligt att
förväxla med nå-
gon annan är ström-
staren. Gunntju-
gan nedanför Berga
brukar vara en bra
vinterlokal.

Eftersom skjutfältet
är rena rama Norr-
land så är det inte
konstigt att man, ib-
land även på som-
maren, ser typis-
ka Norrlandsfåglar
här. Det rör sig om
varfågel, som jag i

år för första gången hört sjunga just i Kilsber-
gen, om ljunpipare och om hackspettar som
gråspett och tretåig hackspett. Av rovfåglar
finns det förstås ugglor, men också kungsörn
och fjällvråk. Och så kan man förstås stöta på
de flesta av våra mesar i skogarna.

Särskilt många människor stöter man inte på.
Det är väl därför som det kan kallas en vild-
mark. Förutom fågelskådare är det mest jäga-
re och någon allmänt friluftsintrasserad per-
son som man kan möta. Och en gång träffa-
de vi en naturfotograf som stod i kanten av
en mosse med ett monstertele och med något
närmast vördnadsfullt i rösten berättade att för
fem år sedan hade den dåvarande Kilsbergs-
flocken, vargar alltså, kommit ända ned hit.

Samtalen med andra skådare blir av någon
anledning – vildmarkens inflytande? – gan-
ska fåordiga. ”Har ni haft nå’t?”, ”Nä, bara
ett par orrtuppar vid vägen och en sparvugg-
la vid Berga. Ni då?” ”Inget särskilt. Mindre
korsnäbb vid Kroktjärn och så en tjäderhöna
på vägen nästan framme vid Stora Axsjön.”
Manligt kärvt, för av någon anledning är de
kvinnor som ger sig ut på skjutfältet lätt räk-
nade.

Men ett skjutfält? Är det inte farligt att vis-

Berga

Foto: Magnus Helleryd

tas där? Det står förstås på stora plakat att det är livsfarligt att vidröra oexploderad ammunition, men jag har aldrig på alla år sett någon dylik tingest. Och när militären skjuter eller övar på annat sätt är området naturligtvis avspärrat. Bastanta bommar och bockar hindrar effektivt all infart. Och så långt som till dessa bommar bör man aldrig komma, om man går in på skjutfältens – det är faktiskt två, eftersom Bofors har ett eget kant i kant med militärens – hemsida på internet några dagar i förväg och ser om det är fritt fram eller inte. Adressen till hemsidan hittar du förresten på tredje omslagssidan av Fåglar i Närke.

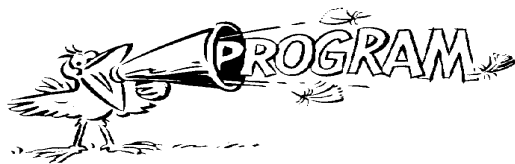
Att det då och då inte går att komma in på skjutfältet är förstås irriterande. Men lätt att komma över, när man minns att om det inte vore för militären så skulle området vara fullt med sommarstugor och vildmarksäventyrsföretag. Så därför är jag en varm försvarsvän. Eller för att vara mer precis, en vän av armén, särskilt av artilleriet.

Och då förstår du vad rubriken syftar på. Inte på Karlslunds damlag i fotboll eller ÖSK:s allsvenska bandylag. Inte heller på den åländska vårjakten på sjöfågel eller den illegala rovfågelsjakten på Malta. Utan på vårt svenska artilleri och våra svenska hemvärngubbar. Fortsätt att göra Villingsberg till ett första klassens utflyktsmål för fågelskådare!!! ◀

Havsörnen skräpfågel?

Roger Gyllin

Besök vid Hjälstaviken den 29 mars. Står några timmar i Hårbytornet tillsammans med Lars-Göran Jacobsson gammal klasskamrat och också lagkamrat i BK Forward. Återkomna till parkeringsplatsen möter vi ett par som just kliver ur bilen: en man och en yngre kvinna, oklart om dotter eller flickvän. Han frågar förstås om vi har sett nå't. "Ja", säger Lars, "vi har sett havsörn." "Havsörnen är en skräpfågel", svarar han. "Vi har sett en brun kärrhökhona också", lägger jag till. "Brun kärrhök", ropar han. "Det är ju årskryss!" Greppar tuben och rusar med sin dam upp på kullen för att spana av sankmarkerna. ◀

Ungdomsaktiviteter - Se hemsidan www.nofnet.se

Exkursioner och resor m.m.

Lördag 25 augusti - Vadare i Oset. Samling vid parkeringsplatsen invid reningsverket kl 9.00. Under kunnig ledning skärskådar vi alla vadarfåglar som samlats i Oset på sin väg söderut. För information kontakta Ronnie Lindqvist 070-262 14 17.

Lördag 22 september – Microskådning, flyttfåglar i Rynningeviken. Vi samlas vid raststugan i Rävången kl 9.00 och går den

Ragnarsson
FASTIGHETER AB

stöder detta nummer av
Fåglar i Närke!

vackra promenaden till Venastugan. Höstens flyttfåglar rastar och vi tittar på alla i sakta mak. Ta med matsäck. Nybörjare är särskilt välkomna. För information kontakta Ronnie Lindqvist 070-262 14 17.

Onsdag kväll 26 – söndag 30 september - Getterön och Falsterbo. Årets rovfågelresa går som vanligt till Falsterbo. Även i år hälsar vi nybörjare speciellt välkomna. Vi åker onsdag eftermiddag från Örebro och övernattar i VOF-huset på Getterön i Varberg. Torsdag ägnar vi åt att skåda på olika västkustlokaler och anländer sedan till stugorna på Ljungens Camping. Härliga höstdagar och stora mängder fågel väntar oss. Boka i tid, resan blir lätt fullbokad. För prisuppgift och information, kontakta Ronnie Lindqvist 070-262 14 17.

Torsdag 11- söndag 14 oktober - Öland i bästa skådartid. Stugorna i Grönhögen väntar på oss även i år. Där bor vi mycket strategiskt bara en kort biltur från Ottenby och Ölands södra udde. Ingen skådarperiod är mer intensiv än de här höstdagarna och på Öland är det som allra mest spännande. Vad som helst i fågelväg kan dyka upp, och vi har stor nytta av att vara en blandad grupp med både nyfikna nybörjare och ärrade ”gamla rävar” som kan allt om ögonbrynsstreck och handpenneprojektioner. Det här är en populär resa, så anmäl dig så snart som möjligt. För prisuppgift och information, kontakta Ronnie Lindqvist 070-262 14 17.

Söndag 21 oktober - Höstexkursion till Yxnäset med ÖNF. Tillsammans med Östernärkingarna går vi ut till Yxnäsa Udde för att titta på flyttfåglarna. Höstfärgerna brukar vara som mest intensiva den här helgen och fåglarna är många. Ta med matsäck och något att grilla. Stövlar brukar vara nödvändiga. Samling vid p-platsen i Bondevrak kl 9.00. För mer information kontakta Gunnar Nilsson som leder exkursionen, på 019-24 66 77.

Lördag 3 november - Södra Hjälmarmarkanten, Vi skådar salskrakar och havsör-

nar på flera fina lokaler längs södra Hjälmarmarkanten. Fågellivet kan fortfarande vara intensivt så här i början av november. Samling kl 8.00 på p-platsen vid Coop Extra, Österplan för samäkning. För mer information, kontakta Ronnie Lindqvist 070-262 14 17.

Lördag 1 december - Örnkoll i Kvismaren. Vår nya tradition, att spana efter örnar från Öby kulle första helgen i december, är ett fint tillfälle att tillsammans med vänner ladda upp inför advent med lite fågelskådning. Kom hit du också! Ta med något varmt i matsäcken, putsa upp kikanen och hjälp till att hitta örnarna. För mer information kontakta Ronnie Lindqvist 070-262 14 17.

Vid resor med övernattningsar tas en mindre avgift ut av deltagarna för administration och till fågelskydd. Om du vill ha hjälp med skjuts vid våra exkursioner kontakta respektive ledare. Bilresor betalas direkt till föraren med 6 kr/mil och resenär.

Inomhusmöten

Torsdag 20 september berättar Björn Nordzell och visar bilder från en kryssning i Syd-atlantens övärld. Rubriken är: Bland petreller, albatrosser och pingviner.

Torsdag 18 oktober blir det två föredrag. Först berättar Matz Larsson om sin forskning om hur fåglar kommunicerar. Rubrik: Med lite ”flax” kommunicerar fågelflocken. Sedan visar Magnus Friberg bilder och berättar. Rubrik: Utklippan - den sista utposten.

Torsdag 15 november kommer Ingemar Lind på besök. Han visar filmen I myskoxens rike och visar också litet stillbilder. Entréavgift 30 kr exkl. fika.

Inomhusmötena äger rum kl 19.00 i Vaskyrkan, Vasagatan, Örebro

Innehållsförteckning

Ordföranden har ordet Hans Waern	1
Nya NOF-medlemmar	2
Omslagsbild: Buskskvätta <i>Saxicola rubetra</i>	2
Fågelrapport för Närke år 2011 Närkes regionala rapportkommitté	3-27
Önskning med problem Marianne Johansson	27
Sommarskådning? Atlasinventeringsansvariga	28
OBSat i Närke marker perioden februari - maj Hans Waern	29
Sluta inte skjuta!!! Ulf Jorner	33
Havsörnen skräpfågel? Roger Gyllin	35
Program	35